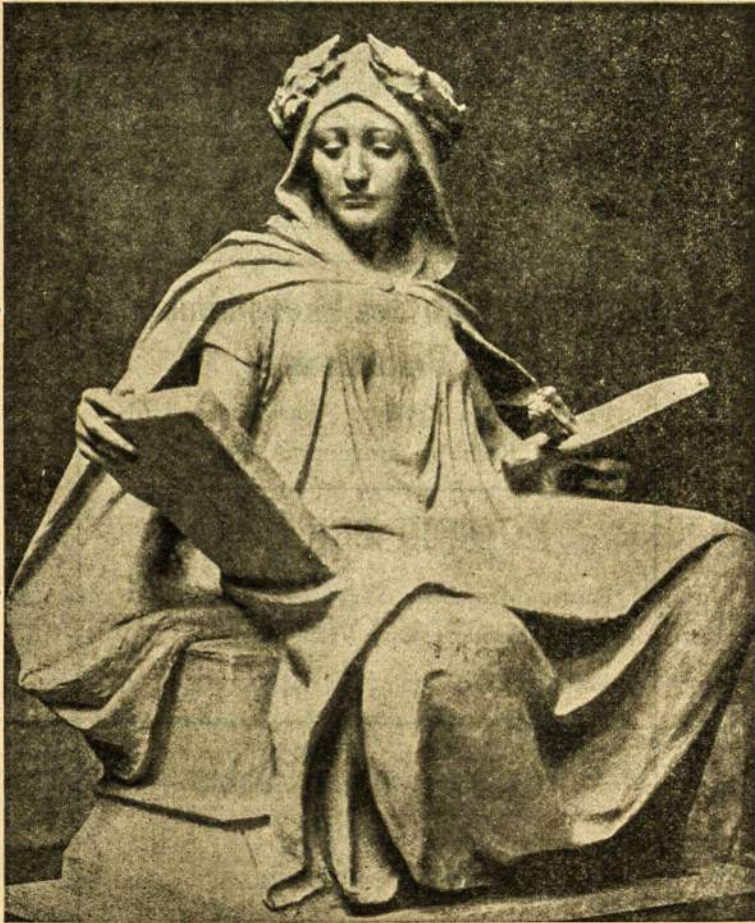

MOTERU BALSAS

(THE WOMEN'S VOICE)

Teplojimas.

SKAITYKIT IR PLATINKIT L.M.P.S.
IŠLEISTAS KNYGAS!

Moteris Turėtų Užsiimti Savais Reikalais

Parašė Edward J. Ward. Iš anglų kalbos
vertė Amerikos Lietuvaitė

Knygelė nurodo moterų pareigą dalyvauti
politikoje. Ji tinka per prakalbas arba
suaip parengimuose duoti prie įžangos.

Kaina 3 centai.

Moteris ir Jos Ekonominis Padėjimas

Parašė Klara Zetkin. Puslapių turi 61.
Kaina su prisiuntimu 20c.

KUDIKIŲ PRIEŽIURA

Parašė Mrs. Max West. Iš anglų kalbos
vertė Ona Vidikienė.

Dabar kainuoja 25c; apdaryta 35c.

Šeimyna Seniau, Dabar it Ateityj

PARAŠĖ V. KAPSUKAS.

ISTORIŠKAS APRAŠYMAS
ŠEIMYNOS IŠSIVYSTYMO.

Kaina 15c.

3

MOTERŲ BALSAS

PIRMAS LIETUVIŲ DARBININKIŲ MĖNESINIS ŽURNALAS.

Lietuvių Moterų Progresyvio Susivienijimo Organas.

The Women's Voice—Lithuanian Monthly Journal. Published by the Lithuanian Women's Progressive Alliance of America. Editor Miss. J. Benes. Manager Miss J. Benes. Subscription: \$1.00 a year; 6 months 55c; single copy 10c. Address: Moterų Balsas 219 N. 58th St., Philadelphia, Pa.

Entered as second-class matter October 5, 1916 at the Post Office at Phila., Pa. under the Act of March 3, 1879

Metai III.

Sausis (January), 1919

No. 1

KĄ NAUJI METAI MUMS ATNEŠ?

Atėjus naujiems metams, kiekvieno išnaudojamo-skriaudžiamo darbininko širdy užgimsta vilties spindulėlis. Perbėgęs mintimi savo liudną ir vargingą pra eiti, jis atsidūsta ir bando save suramint, kad sekanti metai gal bus laimingesni. Jis tikisi, kad nauji metai atneš jam kokią tai netikėtą laimę, kad jo gyvenimas pagerės ir jis galės su savo skurdo nukankinta šeimyna lengviau atsikvėpt, galės geriau gyvent.

Bet ar ta jo viltis išsipildo? Ar jo buvis pasigerino nors kiek? Ne, ta viltis veik visada jį suvylioja ir paprastai iš vieno vargo, iš vienos nelaimės jis įpuola į kitą, ir ant galo vilkdamas tą savo skurdo našta, žūsta žiauraus gyvenimo bangose. Kodel taip yra? Kodel darbininkai negali susilaukt sau ir savo šeimynoms lengvesnio, žmoniškesnio gyvenimo? Todėl, kad kapitalistų išnaudotojų klesa deda visas pastangas, kad palaikyt proletariata savo vergijoj.

Kapitalistų arba buržuazijos klesa yra dar pusėtinai druta ir darbininkų klesai gana sunku yra su ja kovoti. Negana to, kad kapitalistų klesa turi savo rankose visą ka-

pitalą, visą šalies turtą, kaip tai: žemes, kasyklas, dirbtuves ir tt. bet ji savo pusėj turi dar ir daug rėmėjų bei tarnų, kurie visokiais budais stengiasi mulkint darbininkus ir įkalbinēt jiems, kad jie gali veikt sykiu su buržuazija, kad jų reikalai yra tokie, kaip buržuazijos.

Tais buržuazijos tarnais yra pirmiausia k'erikalai su visom savo bažnyčiom. Jie įkalbinėjo darbininkams, kad jų ponai yra nuo dievo duoti, kad dievas liepē jų klausyt, buti jiems ištikimais, nuolankiais ir pasitenkinti tuom, ką tie ponai iš savo malonės teiksis jiems numesti. Tie kapitalistų bernai mulkina proletariata ant kiek jie gali, ir sykiu su buržuazija išciulpia iš darbininkų paskutinį centą.

Buržuazija apiplēšia darbininkus dirbtuvēse, krautuvēse ir namie, o klerikalai svetainēse bei bažnyčiose. Nors nesidrovi ir jie ateit į namus ir išvyliot tą, ko nespėjo išvyliot kitur.

Faktų nereikia toli jieškot. Nekalbant jau apie svetimtaučius, kurie suranda visokius budu išvyliojimui pinigų iš darbininkų,

pažiūrėkime tik ką daro lietuviški klerikalai. Prisdengę neva laisvės skraiste, negana to, kad ir taip darbininkai yra iš visų pusių čiulpiami, jie renka aukas neva Lietuvos neprigulmybės išgavimui. Išgavimui neprigulmybės tada, kada Lietuva jau turi tą neprigulmybę, ir nėra nuo ko jos beišgaut.

Tegul tie juodvarniai palieka Lietuvą ramybėje, o ji pati sau laisvę iškovos ir daug laimingesnė bus, jei tie varnai nesirupins jos likimu, negu kad jų ta brukamoji neprigulmybė su karalium, turinčiu net 12 vaikų, kuris jau išsimokino "tėvumus" lietuviškai.

Gėdos neturi tie darbo klesas vampirai siulyti Lietuvai karalių, kada visų šalių žmonės meta tuos stabus, tuos despotus nuo sostų ir ima valdžias į savo rankas. Ima pats rupintis savo reikalais. Nei kiek neatsilieka nuo klerikalų ir tautininkai, lietuviški buržujai ar jų tarnai. Jie taip pat įkalbinėja darbininkams, kad jie išgausią Lietuvai laisvę, tik duokit pinigų. Jų "laisvė" nė kiek nebutų geresnė už klerikalų. Jie eina lygiai tais pačiais keliais, ir į tą pačią prapultį geidžia nuvest proletariatą, tiktai bėda jiems, kad jie mažesnę įtekmę teturi, ir jų spėkos veik nieko nereiškia; užtai jie sumanė susivienyt su klerikalais, suvienyt išdus ir veikt išvien.

Jų spaudoje nuolat matosi noras vienyti, ir net su pasididžiavimu giriasi, kad jie veikia sykiu su klerikalais. Negana to, jie išsiuntinėjo atsišaukimus, net ir socialistams, kviesdami prisidėti prie jų darbo.

Tie ponai pamiršo, kad socialistų tikslas yra griežtai priešingas jų tikslams, ir apie jokią vienybę negali buti nė kalbos. Socialistai gali vienyti tik su tokiais žmonėmis, kurie eina prie darbo klesos buvimo pagerinimo, bet ne su jų išnaudotojais-skriaudikais.

Tamsūs, nesusipratę darbininkai, nepajįstanti savo reikalų, remia tuos savo kraugerius ir stiprina buržuazijos spėkas. Ir nestebėtina, kad buržuazija suteikia klerikalams-kunigams visokias privilegijas,

kaip tai: paliuosavimas nuo kariuomenės, nuo taksų ir tt., nes tai yra jos dručiausi ramsčiai, kurie tamsina darbininkų minią palaikydami ją kapitalizmo vergijoje.

Nemažai pasitarnauja buržuazijai ir mūsų socialpatriotai, kurie vadina save socialistais. Jie prisišlieję prie darbininkų, pasivadinę socialistais įgauna šiokią-tokią įtekmę pas darbininkus ir mulkindami juos visokiais "moksliskais" išvedžiojimais veda stačiai į buržuazijos glėbį. Nesusipratę ar menkai susipratę darbininkas nepajįgia atskirt tikro socialisto nuo socialpatrioto, buržuazijos tarno, ir dažnai seka paskui jį, manydamas, kad jis išves jį į geresnę ateitį. Tuo tarpu tie socialpatriotai daro visokius kompromisus su buržuazija, įkalba darbininkams, kad dar ne atėjo laikas socialistinio gadyne, kad tas dar nėra galima, kad darbininkai privalo įsileisti į valdžią buržuazijos atstovus, kad visa galė turi buti pavesta tiems atstovams visokio plauko, o ne darbininkų klesai, kaip reikalauja tikrieji socialistai ir tt.

Šitokiu mulkinimu tie žmonės trukdo darbininkų susipratimą ir nutolina darbo klesos buvimo pagerinimą, kuomi puikiai pasitarnauja buržuazijai. Ir neįstabu, kad tokius socialistus klerikalai ir tautininkai vadina sukalbama, nestebėtina, kad juos kviečia prie bendro darbo, nes jie jiems nepavojingi,—jie dirba jų darbą.

Štai kodėl skurdžiai darbininkai, metas po metų tikisi geresnių gyvenimo aplinkybių, ir vis negali jų sulaukti. Štai kodėl kapitalistų klesa tebėra da ant tiek stipri, kad ką tik užsimano, tą ir padaro. Ir kodėl nebūti stipria, kad ji turi tiek daug tarnų net pačių darbininkų tarpe.

Vienok neapsakomas skurdas, neapsakomos nuolatinės skriaudos, teikiamos darbininkams, pradeda verst juos daugiau protaut, daugiau rupintis savo reikalais. Tuose šalyse, kaip Rusijoje, Vokietijoje ir kitur proletariatas išvestas iš kantrybės pareikalavo savo teisių. Bet buržuazijos klapčiu-

kai stengiasi jų darbą sutrukdyti visokiais budais.

Kada buržuazija mato, kad darbininkai jos nebeklauso, kad jie jos neapkenčia ir reprisileidžia prie savęs, tai ji prisiunčia savo vieton vilkus avies kailij, —socialpatriotus, prisidengusius socializmo skraiste. ir tiems pasiseka apsukt mažai susipratusiems darbininkams galvas, ir pagaut jų užsitikėjimą. Tie vilkai avies kailij suramina darbininkus, įkalba jiems, kad buržuazija turi but įleista į valdžios įstaigas, gazdina juos buržuazijos kerštu, prizadėdami visokias reformas, nuramina darbininkų upą, ir jie vėl pradeda užsitikēt savo skriaudikais. Taip buvo Rusijoje prieš kairiųjų revoliuciją, taip dabar yra Vokietijoje.

Rusijos darbininkai pažino savo suvedžiotus ir išmetē juos lauk iš valdiškų įstaigų, paimdami valdžią į savo rankas ir patį savo reikalus tvarko apsieidami be ponų malonės. Nēr abejonės, kad Vokietijos proletariatas taip-pat susipras ir pasielgs panašiai Rusijos darbininkams, su savo mulkintojais. Visgi yra viltis, kad sekantis metas nors ne visur, bet tulose šalyse atneš darbininkam geresnes gyvenimo sąlygas, žinoma ne be didelio darbo ir aštros kovos.

Taigi į darbą draugai ir draugės! Lai gyvuoja darbininkų pasaulis! Lai nauji metai atsižymi mūsų—darbininkų laimėjimais.

Visoms L. M. P. S. narėms ir "Moterų Balsų" skaitytojams linkime linksmų ir laimingų Naujų Metų!

Naujų Metų Sulaukus

Štai jau prabėgo 1918 metai ir sutinkame 1919 metus. Mes juos sutinkame visi, bet ar visi juos vienodai sutinkam? Ar visų širdys yra pripildytos vienodu jausmu? Ar visi lygiai jais džiaugiamės?

Gali but, kad kai-kurie pasakys, jog nauji metai visiems neša naują viltį. Bet anaip tol taip nėra. Žmonės, nors ir

turi viltį naujuose, 1919 metuose, geresnių pasekmių, bēt šiandien jie jaučiasi jau per daug nuvarginti, nukamuoti. Nežiurint nē to viso, kad pereitais, tai yra, 1918 metais, darbininkai ir uždirbo daugiau, negu kuomet-nors pirmiau, bet palyginamai prasčiau jie gyveno ir skurdą kentē, negu pirmiau. Pavyzdžiui, paimkime kad ir pradžią 1918 m., kokį vargą, kokį skurdą žmonės kentē, kuomet neturējo nē anglies, nē žibalo. Kasyklos nors ir nesustojo dirbē, bet anglis buvo sunaudotos tam tikrose pramonėse, kaip tai, amunicijos išdirbystēj, laivyno statyme ir įvairiose kitose industrijose. Gasas pabrango, kerosino net nē pirkti nebuvo galima; priegtam maisto kainų augštumas, pakilęs iki augščiausio laipsnio,—žmones visiškai nukamavo, nuvargino.

Mūsų buvis nēkiek ikišol nepagerējo; pragyvenimo augštos kainos atima visus mūsų uždirbtus centus, nežiurint nē to, kad kai-kurie uždirba dvigubai tiek, negu pirmiau. Bet, palyginus pragyvenimo brangumą, tai nēkiek ne daugiau nuo pragyvenimo atlieka, kaip kad 2-3 metai atgal.

Kuomet žmogus turi liuso laiko valandėlę ir atsisėdęs perbēgi mintimis pergyventą periodą,—kyla klausimas: Ar geriau nors kiek, kuomet uždarbis siekia \$40, ar du metai atgal, kuomet uždirbdavai \$20? Apropavus gerai, pasirodys, kad 2 metai atgal, kuomet uždirbai \$20, geriau galima buvo gyvent, nes palyginus tą laiką ir dabartinį, kokiose aplinkybėse prisieina gyventi, klausimas pats per save išsiriša.

Kas mums lieka daryti, kad tas aplinkybes palengvinus? Argi jau nėra jokio iš to išėjimo? Išėjimas yra, tik reikia jį ieškoti, o galima bus surasti.

Jeigu mes norime savo gyvenimą nors kiek pagerinti, jeigu mums rupi mūsų ir mūsų šeimynų gyvenimo gerovė, mes turim stot į organizuotų darbininkų eiles ir eit tikrais susipratusių darbininkų keliais, o ne kokiais ten iškraipytais keliais, ku-

riuos mums rodo soc.-patriotai, kurie mus gali nuvesti ne prie pagerinimo mūsų buvio, bet stačiai į buržuazijos glėbį, iš kurio mes stengiamės išsiliuosuoti. Jų dabartinė taktika aiškiai parodo, kurlink jie eina, ir kur jie mus nori nuvesti. Jie eina ranka rankon su klerikalais ir tautininkais, ką ir pats klerikalai pripažįsta.

Darbininkai ir darbininkės! Organizuokimės! Organizuokimės į tikras darbininkų ir darbininkių organizacijas, kaip tai: Lietuvių Moterų Progresyvų Susivienijimą ir Liet. Soc. Sąjungą po vadovyste kairiųjų socialistų. Yra tai dvi didelės ir tikrai darbininkų reikalais rupinančios organiza-

cijos. Jose priklausydami ir lavindamiesi mes suprasime ir pažinsime savo reikalus. Tuomet pamatysime delko mes buvome skriaudžiami ir visokiais budais persekiojami. Juo greičiau mes susiorganizuosim, juo greičiau mes savo tikslą atsieksim. Todėl, kurie dar nepriklausote tose dviejose organizacijose, tai užstojus 1919 metams, ateikite ir prisirašykite prie šių organizacijų ir palikite kovotojais už savo buvio pagerinimą, o tuomet, reikia tikėtis, kad 1920 metų lauksime visi linksmi, vienas kitam spausdami dešinę, linkėdami laimės, sveikatos, o bado šmėkla mūsų daugiau nebekankins.

E. V. Bekampienė.

MOTERŲ KLAUSIMAS

Svarbiausias klausimas, kuris kyla pas protaujančius žmones, dabar yra moterų klausimas. Pastaruoju laiku vis didesnės ir didesnės moterų minios eina į fabrikus ir užima vyrų vietas daugelyj industrijos šakų. Kokias pasekmes iš to turės visuomenė, industrija ir pačios moters, yra svarbus klausimas, kuris dabar turės būti išnagrinamas.

Šiandien, abelnai pripažįstama, kad moterų padėjime įvyko didelė permaina. Turbut nėra nė vieno populiaro laikraščio, kuris, karts nuo karto, nesvarstytų klausimo apie tas įvykusias ir tebevykstančias permainas moterų gyvenime. Progresuojančių žmonių, ypač apsišvietusių darbininkų socialistų tos permainos nebaugina, nes tai žingsnis po žingsniui artinamos prieresnės demokratijos. Bet konservatyviam, ypač vidurinės ir augštosios klesų žmonėm, tas labai nepatinka. Tuli konservatoriai labai bijosi tų permainų. Ypač bijosi tie, kurie mažiau supranta dabartinį padėjimą. Jiems rodo, kad tas atmainas iššaukė vien tik dabartinę karę, ir delto, galima laukti viso-ko.

Mes, darbininkai, rengiamės prie permainų. Mes laukiame permainų, nes žino-

me, kad blogiau kaip dabar yra, negali būti. Delto, mums nebaisu, ar tų permainų priežastys būtų šioj karėj, ar kur kitur. Tečiaus reikia pasakyti, kad permainos moterų gyvenime prasidėjo ne su šios karės pradžia. Jos prasidėjo, kad ir šioj salyj daug anksčiau, bet dabartiniu laiku umai paskubėjo, kaip ir daugelis kitų visuomeninių permainų. Permainos moterų gyvenime, prasidėjo su pradžia industrijos tobulinimosi, taip kaip puolimas moterų galės ir tiesos prasidėjo atsiradus privatinei nuosavybei.

Studijuotojai senovės šeimynos, L. Morganas, Fr. Engelsas ir kiti, mums parodė, kad (matriarchato gadynėj), senovės šeimynoj, kuomet nebuvo privatinės nuosavybės, viskas priklausė visiems genties nariams. Moters turėjo lygias teises rinkimuose gentės vėršininkų ir visur kitur. Moters buvo guodjamos labiau, negu vyrai. Bet atsiradus privatinei nuosavybei, prasidėjus monogamijai (vienpatystei), prasidėjo moterų puolimas. Jos nustojo galės ir teisės pakelti balsą net menkesniuose visuomenės reikaluose. Taip tęsėsi šimtus metų. Krikščionybė, vietoj pakelti moterų teises (nes moteris dievą pagimdė), dar labiau žemino jas. Ir moters

buvo vergėmis iki šių dienų. Ypač darbininkės, beturtės, moters. Jos buvo vergų vergėmis. Kaip senovėje, taip ir viduramžiuose, suaugusių merginų ir moterų ekonominis gyvenimas priklausė nuo vyrų.

Netobuloj industrijoj, kad ir feodalizmo gadynėj, moters dirbdavo tik "namų darbus". Nors tų darbų joms buvo labai daug, tačiau jų darbas neturėjo didelės vertės ir jos ekonomiškai buvo prigulmingos vyrams. Mergina pasiekus apšvedimo metų buvo verčiama ištekėt, nežiurint ar jai peršamas jaunikis patinka, ar ne. Apšvedus gi patekdavo vyro vergijon. Bet prasidėjus kilti moderniškai industrijai, prasidėjus kapitalizmui, vėl pradėjo keistis moterų gyvenimas. Atsiradus naujoms mašinoms, kurios reikalauja tik mažų žmogaus spėkų, darbininkų samdytojai pradėjo imti į darbą moteris ir vaikus. Mat moters ir vaikai daug pigiaus dirba, negu vyrai, delto jas ir samdo fabrikantai. Ypač noriai imama vedusios moters; sako jos daug nuolankesnės ir labiau saugoja darbus, nes dažniausia turi šeimynas ir savo uždarbiu maitina jas, per tai bijo nustoti darbo.

Moterų darbas paliuosavo jas iš vyrų vergijos, bet jos pasidarė mašinų vergėmis, taip kaip vyrai darbininkai. Čia joms jau pasidarė daug lengviau reikalauti savo teisių. Ir mes matom, kad paskutiniu dešimtmėčiu visose šalyse prasidėjo moterų judėjimas už savo teises. Prasidėjo naujos permainos jų gyvenime. Protaujanti vyrai, žinoma, visuomet joms padeda, bet tamsų žmonės ir tie, kurie turi naudą iš moterų pavergimo, nenori tų permainų. Jie bando net užkenkti. Pavyzdžiui Suv. Valst. senatas, tie atsilikę nuo gyvenimo progreso seniai, atmetė sumanymą duoti moterims lygias teises su vyrais.

Po kare, reikia tikėtis, kad moterų pilietiškių teisių klausimas bus vienas svarbiausių klausimų, ir reikia tikėtis, kad moters laimės. Atžagareiviai, atsilikę nuo naujo gyvenimo seniai ir tamsunai nepa-

siąjies atsilaikyti prieš prirengtas gyvenimo sąlygas, kurios vers visuomenę tapti demokratiškesne, negu ikišiol buvo.

Rodos pasitaiko sutikti viena-kita moteris, kuri mano, kad jos išsiliuosavimas, tai įgijimas politiškų teisių,—balsavimo teisių. Manau, kad tai yra didelė klaida. Buržuazinėms moterims gal ir bus paskutiniu laimėjimu. Buržuazės gal ir pasiliuosuos galutinai. Bet darbininkės moters, įgijusios politišką lygybę, dar liksis ekonominė vergijoj, kaip ir jų draugai vyrai. Delto, darbininkėms moterims įgijimas politiškų teisių bus tik geras įrankis kovai už ekonominę lygybę ir laisvę.

Delto, moters proletarės lai neužmiršta, kad buržuazės moters joms gali but pagelbininkėmis tik išgauti politiškų teisių, gi vėliau jų keliai skiriasi. Joms kaip ir jų draugams vyrams, prisieis kovoti prieš savo "seses" moteris, nes vienos yra samdytojos, antros samdomosios, ir jų reikalai industrijoj griežtai priešingi, t. y. jos priklauso prie skirtingų ekonominių klesų.

Burdingonas.

"New York Times" korespondentas C. W. Ackerman gruodžio 29 d. 1918 m. plačiai rašo apie buvusiojo caro teismą; savo pranešimą remia caro seno tarno pasakojimu. Uralo Sovieto teismas, anot to pasakojimo nuteisęs carą mirtin vyriausia už suokalbių darymą, kurių tikslas buvo išnaujo įkurti caro viešpatavimą Rusijoj. Faktas buvę, be ko kita, prirodyta, kad ir dešinieji eserai (social-revoliucionieriai) ir menševikai pilname sutarime darbavęsi su konstituciniais monarchistais, kaipo buvusiojo caro talkininkais.

Suprantama, iš eserų ir menševikų pilnai galima to tikėtis; kas žino jų politikos frontą, to nėkiek nenustebintų panaši žinia. Bet kadangi apie carą ir jo šeimynos teismą ir nužudymą paleista tiek daug prieštarujančių paskalų, todėl linkę busime manyti, jog ir pastarasai pranešimas gali pasirodyti pasaka.

SPARTAKAS

Retas kuris nebusime girdėję apie vokiečių Spartakus. Kas gi jie tokie? Tai kairieji socialistai, vokiečių bolševikai, kuriems vadovauja K. Liebknechtas, Fr. Mehringas, Rožė Luksemburg, Klara Cetkin. Buržuazijos spauda pilna prasimanymų apie Spartakus; jie šmeiziami nemažiau už bolševikus. Kadangi jie pasišventę, drąsiai darbininkų kovą veda, tai jie ir "žmogždžiai", ir "vagis", ir "bepročiai".

Ne vienas klausia savęs: iš kur gi tas Spartako vardas pareina? Šis straipsnis ir rašoma atsakyti į tą klausimą.

Taigi Spartakas buvo vadas didžiojo Romos vergų sukilimo, kuris per dvejus metus (nuo 73 iki 71 m. prieš Kristui gimus) purtė supuvusį Romos sutvarkymą. Gimė jis Graikijos provincijoje vardu Trakija; paaugęs ganė bandą. Atsidanginusieji užkariautojai-romėnai paėmė jį į vergiją kartu su daugeliu kitų trakų; nugabeno į Romos miestą ir atidavė į vergų-gladiatorių mokyklą.

"Gladiatorius" pareina iš latinų žodžio *gladius*, kardas. Gladiatoriai mažne visi buvo iš vergų; jie Romos, publikai linksminti, turėdavo cirkuose (amfiteatruose) kits su kitu kautis tokiais mirtiniais įnagiais, kaip kardas, durtuvas, šakė. Muštis turėdavo, iki katras bus vietoj užmuštas arba pavojingai sužeistas. Sužeistasai gladiatorius būdavo arba nužudomas arba gyvas paliekamas pagal tam tikrą ženklą, kurį duodavo žiurėtojai. Retai kada gladiatoriuose tematydavai ne vergą; tik labiausia nupuolusis "liuosas" Romos proletaras*) kartais parsisamdydavo į gladiatorius. Gladiatorių imtynės tai buvo mylimiausia ištivirkusios Romos pramoga. Romos valdonai ir didikai ruošdavo gladiatorių imtynes ne vien šiaip pasilinksinti, o ir tam tikriems

*) Romos proletarai griežtai skyrėsi nuo šių dienų proletarų. Tai buvo parazitinis gaivalas, kuris gyvendavo išmaldomis arba valstybės maitinamas.

politikos tikslams siekti. Jomis jie savo pusėn traukdavo Romos pavargėlius piliečius, anametinius proletarus.

Tai buvo metas didžiausio Romos aristokratijos pasileidimo, supuvimo, metas baisiausio vergų engimo ir užkariautų tautų lupimo. O čia da ir badas kilo; ėmė nerimauti ir žemieji parazitiniai Romos gaivalai, piliečiai "proletarai".

Spartakas tuo tarpu buvo vergų-gladiatorių mokykloje Capuos mieste. Jis pamatė patogias sąlygas sukilimui pradėti. Pirmieji jo kareiviai tai buvo septynios dešimtys draugų tos pačios mokyklos gladiatorių mokinių. Umu laiku Spartakas sudarė didelę armiją, ne tik iš pačios Romos vergų ir proletarų, bet, daugiausia, ir iš slėgiamųjų trakų, gallų ir vokiečių. Kovos obalsis buvo: "išliuosuoti vergus". Per ištikus dvejus metus sukilėliai be atvangos pliekė valdžios armijas, laimėjo visą eilę puikiausių pergalių. Valdžios pusė laimėti tepradėjo tik, kuomet Spartako armija skilo, kuomet žymią jos dalį atitraukė tulas Kriksus, kuris užsimanęs buvo pats tapti vyriausiu sukilimo vadu. Ilgainiui Romos valdžia sutraukė savo armiją iš visų provincijų; sudarė galingesnęją spėką, negu Spartako; sumušė jį; daugybę suimtųjų Spartako kareivių ten-pat išžudė, o 5,000 jų nukryžiavo palei Appians vieškelį. Pats Spartakas kovėsi iki paskutinei valandėlei ir krito su kardu rankoj.

Spartakas buvo netik narsus, o ir geros širdies vadas; su belaisviais žmoniškai apsieidavo; savo armijai aštriai draudė plėšti ir žudyti šiaip žmones.

Paskutinį kartą kalbėdamas į draugus-kareivius, jis karštai ir su skaudžia pašaipa pasakojo, kokia gera auklė jam Roma buvusi:

"O, Roma! Roma! Tu buvai man švelni auklė. Tikrai! Tau vargšui, nuolaidžiam, bailiam piemeniui, negirdėjusiam šiurkštesnio garso už fleitos balsą, tu davei geležies raumenis ir titnago širdį".

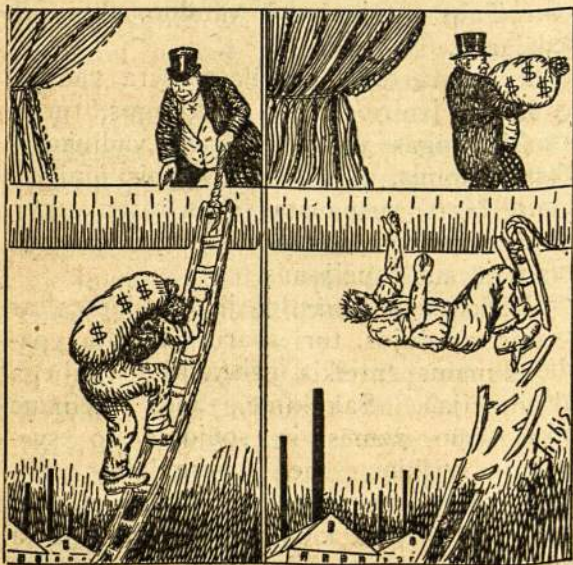
Ta "švelnioji auklė" tai buvo baisioji

priespauda, vergų mokykla ir žiaurios imtynės, joguei jis išmokęs “žiurėti į žėruojančias žiauraus Numidijos levo akis, kaip bernelis kad žiuri į besijuokiančią mergaitę”. Perspėdamas, jog Romos ponai baisiai įtužę ir dantis griežia atsimokėti sukilusiems vergams, Spartakas sako: “Klausykite! Ar negirdite levą, savo lindynėj riaumojantį? Jau trys dienos, kaip jis mėsos neragavęs; bet rytoj jis atsigavęs jumis,—ir iš jusų bus jam puikus pietus”, jeigu neatsilaikysite.

“O, draugai! Kariautojai! Trakai!—ištārė savo kareiviams:

“Jeigu jūs esate galvijai, tai stovėkite sau čia, kaip kokie nutukę jaučiai, laukdami mėsininko peiliū. Jeigu gi esate žmonės, eikite su manim! Iškapokite (priešų) sargybą, užimkite tarpkalnes, ir varykite ten kruvinos karės darbą!

“A, draugai! Kariautojai! Trakai!—jei mums reikia kovoti, tai kovokime dėl savęs! Jeigu mes turime žudyti, tai žudykime savo engėjus! Jeigu mums lemta numirti, tai numirkime po tyru dangum, ties skaisčiais vandenimis kiltame ir garbingame mušyj!”

Darbininkas ir kapitalistas.

Kiti dabar laikai; kitos rūšies vergai liuosuojasi; kitokie Kriksus'ai (social-patriotai) skaldo revoliucines darbininkų spēkas. Bet senovės Spartako kovos obalsis nepasenęs; jo dvasia revoliucinė drąsa, ištvermė, pasiryžimas yra pavyzdys ir šių dienų Spartakams—revoliuciniam proletariatui.

T-nis.

Užsiimk Savo Kudikiu

Kudikiui matomas pasaulis,—tai žaistas. Namai, namų rakandai, gatvės, vežimai, jų bildėsis, žmonės ir jų apsiėjimas, viskas jį interesuoja, viskuo jis žingeidauja, tik reikia mokėti jį užinteresuoti ir atsakančiai apie juos jam aiškinti. Nereikia pirkti daug žaislų, nes jie kudikiui greitai nusibosta. Nereikia pasitenkinti tuo, kad augantis kudikis tyli ir žaidžia visuomet vienas. Tokis kudikis lieka piktas, nedrąsus, negabus, flegmatikas, nedraugiškas ir egoistiškas, nes budamas visuomet vienas, nežino, kaip ir kokis daiktas yra vartojamas, rupinas vien tik savim ir išsidirba savotišką netikusį pobūdį. Motinos, turinčios keletą kudikių, atsakys, kad negalima užsiimti vien kudikiais, nes tuomet turėtų apleistis namų darbą. Bet sumani darbininkė moteris ir čia ras išėjimą. Man teko matyti vieną inteligentišką motiną šitaip elgiantis: kuomet jai reikia užsiimti kokiu darbu,—gaminti pietus arba vakarienę,—sodina ji kudikį kur-nors nuošaliai, bet nepalieka vieną, kreipia jo atydžią į sekamus dalykus: dabar aš kursiu pečių,—žiurėk kaip dedu malkas, kaip gražiai jos dega! Dabar aš pilu vandenį į puodą, matai kaip vanduo bėga; o dabar aš skusiu bulves, čia prie tavęs, ir tau vieną duosiu ir tt. Šitaip elgiantis netik kad nereikia gaišinti laiko, bet atlieki sykiu du darbu: atlieki namų pareigas ir pamokini savo maziuką, kuris buna labai patenkintas tokiu žaislu ir neturi laiko nuobodauti.

E. Dri-tė.

Visiems Prieinama Mokykla

Al. Margeris.

IŽANGA.

Dažnai nusiskundžiama, kad nėra progos apsišviesti. Toks nusiskundimas tankiausia išeina iš biednųjų lupų. Juk Moterų-darbininkių yra norinčių susidurti su mokslu, bet jų gyvenimo labai nepatogios sąlygos neprileidžia jas prie to. Mokyklos, regis, jos negali lankyti. Vienos turi šeimyną prižiūrėti, kitos turi fabrike ilgą valandą dirbti, da kitos perbiednos tėra, kad lėšas apsimokėjus. Vienintėlis budas darbo moterims pasimokinti telieka šitas: sutverti mokyklą namie, savo kambarėlyj, ir ten liuosesnį laiką mokintis iš laikraščių ir knygų.

Parankiausia darbo moterims, tokiais keliais einant, apsišviesti. Tiktai reikia, kad laikraščiuose, kuriuos daugiausiai skaito moters, tilptų mokslinių straipsnių, kurie aiškia ir lengva kalba išguldinėtų vieną ar kitą mokslo šaką.

Tokių straipsnių aš ir pradėdau rašyti, pirmiausiai apie chemiją.

Kasdien matome ir jaučiame, bet nežinome.

Tiktai pamislykite, kaip navatna, kad mes diena po dienos, savaitė po savaitės, metai po metų matome ir jaučiame tiek daug daiktų, bet nežinome jų. Štai, kartais beeinant mums šaligatviu, tik švyst mūsų skrybėlė ir nulekia nuo galvos. Mes sakome, jog vėjas "nunešė". Kad vėjas reiškia subėgimą oro iš vienos vietos kiton, tai tiek, regis, mes žinome; bet kas yra oras, kokie jo sudėtiniai, kaip naudingas jis mums yra, tai, rasit, mes nedaug žinome apie tai. Visa, ką mes žinome, tai pasakyti, kad "šaltas ar šiltas, lietingas ar sausas" oras, etc. O tečiau mes vaikščiojame po orą ir kvėpuojame oru per visą savo gyvenimą. Arba vėl; vartojame vandenį,—be jo visiškai negalime apsieiti,—bet ne visi žinome, kas yra vanduo, negi iš ko

jis susideda. Kuriame pečių angliais ar malkomis, kad valgį išvirus ar kambarius apšildžius; tečiau, kodėl malkos ar anglis dega ir duoda šilumą, tai daugelis mūsų visai nežinome. Valgome įvairius daiktus, maistu vadinamus; tie daiktai, suprantama, duoda mums šilumą, energiją ir augina mūsų raumenis; bet nežinome, iš ko tie daiktai susideda, neigi žinome, kodėl taip, o ne kitaip yra. Arba štai, matome geležį rudi-jant, medį puvant; ar žinome, betgi, kodėl taip yra?

Taigi ve kokia daugybė įvairių daiktų, su kuriais mes taip tankiai susiduriame, o tečiau nežinome jų. Begalės klausimų, į kuriuos mes negalime atsakyti. Tečiau mokslas, vadinamas chemija, atsako į šiuos klausimus. Su chemijos mokslu, todėl, yra verta susipažinti.

LEKCIJA I.

Medžiaga ir energija.

Kas tai yra medžiaga?

Medžiaga yra bile daiktas, kuris užima vietą, kurį mes galime apčiuopti ar matyti. Taip antai: žemė, vanduo, oras yra medžiagos.

Apribota dalis medžiagos yra vadina-ma **kunu**; įvairios rūšis medžiagos, turinčios skirtingas ypatybes, yra vadinamos **substancijomis**. Leiskime, varinis pinigas, lietaus lašas, suspaustas oras rataplankyj, tai yra kunai; bet aplamai, varis, vanduo, oras yra substancijomis.

Kiekvienas kunas, ar jis yra kietas, ar skystas, ar dujos, turi svarumą. Šią ypatybę kunams suteikia pritraukimo pajiega (gravitacija). Sakykime, mes keliamo daiktą nuo žemės ir spėjome jo sverumą; reiškia, mes pergalime pritraukimo pajiegą; ir mes panaudojame lygiai tiek pajiegos, kiek žemė panaudoja tą kuną betraukdama prie savęs. Jeigu mes pergalime žemės pritraukimo pajiegą, ta-

da mes tą kuną pakeliame, jeigu nepergalime, tada nepakeliame. Jeigu, leiskime, žemė netrauktų kunų prie savęs, tai jie neturėtų jokio svarumo, ir suprantama, ant žemės nesilaikytų,—pultų erdvėn, iki juos pritrauktų kunai, žinoma, turintieji didesnę pritraukimo pajėgą.

Medžiagos svarumo apskaitliavimui reikia turėti bent kokia vienutė. Mokslo srityj, beveik kiekvienoj šalyj, priimta už vienutę gramas. Tai yra viena tukstantinė dalis medžiagos tam tikro gabalo platinos, laikomos Tarptautiniame Biure Svarsčių ir Saikų (mierų) Sevre Francijoje, netoli Paryžiaus. Šitas platinos gabalas yra vadinamas pavyzdiniu svarsčiu. Jis sveria vieną kilogramą arba tukstantį gramų. Vienas kilogramas sveria 2,2 (du ir dvi dešimtas dalis) svaro; gi vienas svaras atsveria 453,6 gramus. Reikia čia-pat pastebėti, kad vienas kubiškas centimetras gyno vandens, prie temperatūros 4 laipsnių centigrado (šimtalaisnio "gradusniko"), sveria lygiai gramą.

Dabar, turėdami svarumo vienutę, lengvai galime sužinoti bile daikto svarumą. Bet kad moksle nėra vadinama svarumu, bet **tirštumu**, tai sakykime tirštumą. Apskritai, moksle yra pripažinta svarumą daiktų lyginti su to paties dydžio vandens svarumu, butent, vienu kubišku centimetru vandens, tai yra vienu gramu. Skaitlinė, kuri rodo, kiek kartų paimtas daiktas yra sunkesnis už vandenį, be abejo, reiškia to daikto tirštumą, ar, sakykime, svarumą, žinoma, imant vienutės apėmiu. Tirštumas, matote, pats savaimi reiškia daikto svarumą, imant to daikto apėmį vienutėmis, kaip antai, kubiškais centimetrais, ar kubiškomis pėdomis.

Bandykime atvaizdinti praktiškai. Sakykime, mes turime 10 kubiškų centimetrų švino; norime surasti švino tirštumą arba svarumą, žinoma, imant jį vienutėmis. Pirmiausiai pasveriamė visą gabalą. Leiskime, jis sveria 114 gramų. Mes jau žinome, kad vandens toks apėmis, tai yra 10 ku-

biškų centimetrų, sveria 10 gramų, nes vienas kub. cent. sveria gramą. Palyginkime šviną su vandeniu, vadinasi, 114 su 10, tai reiškia išdalinkime 114 ant 10, ir gausime 11,4. Na, suradome, kad švino tirštumas yra 11,4 per kub. cent.

Bet gerat, sakykime, kad daiktas nėra geometriškai (reguliariai) kampuotas, kad jį yra labai sunku kubiškais centimetrais išmieruoti, ką tuosyk reikia daryti, idant suradus jo tirštumą? Vėl reikia neužmiršti vandenį. Vanduo, matote, yra naudingas netik gėrimui, bet ir daugiau kam. Padarykime šitaip. Jeigu daiktas, kurio mes norime surasti tirštumą, yra sunkesnis už vandenį, tai, parišę jį šilkinu siulu ar platinos viela, įleiskime į vandenį. Žinoma, kitas galas siulo turi būti sujungtas su svarstyklėmis. Kaip tik tas daiktas pasiners vandenyn, tai svarstyklių jis jau neatlaikys lygsvaroj, kaip kad prieš jo panardinimą. Jis bus lengvesnis, supraskite, ir todėl svarstis, kuris randasi ant vienos svarstyklių šakos, nusileis kur kas žemiau. Ką tai reiškia? Labai lengvai suprantamą dalykėlį, kurį Archimedas patvirtino net trečiame šimtmetyj prieš Kristų. Mat, įleistas vandenyn kunas mažiau sveria todėl, kad jis savo apėmiu išstumia iš po savęs tokio pat apėmio vandenį. Bet vanduo juk turi svarumą. Taigi tas daiktas, kurį paskandinome vandenij turėjo pergalėti tą svarumą, vadinasi, vandens svarumą. Dabar, kiek daiktas nustojo svarumo, kada mes įleidome jį į vandenį, tiek jis vandens išstumė iš po savęs. Tai gerai; leiskime, mes turime gabalą vario ir norime sužinoti jo tirštumą arba, kiek vienas kubiškas centimetras sveria. Pirmiausiai paprastai mes pasveriamė jį. Tegul jis svers 178 gramus. Panardiname jį vandenin, ir jis tada tesveria tik 158 gramus. Matote, jis vandenij net 20 gramų mažiau sveria. Tai reiškia, kad jo apėmis išstumė iš-po savęs tokį-pat apėmį vandens, sveriantį 20 gramų. Dabar mums lieka palyginti, kaip paprastai, varį su vandeniu. Taip ir padarykime,

vadinas, palyginkime 178 gramus vario su 20 gramų vandens. Tai reiškia padalinkime 178 ant 20, gausime 8,9 (8 ir devynias dešimtas dalis) gramo. Taigi suradome, kad vario tirštumas yra 8,9 gramo per kubišką centimetrą.

Bet jeigu kunas yra lengvesnis už vandenį, tad reikia skandytoją parišti po juo, nes kitaip juk jis neskęs. Paskui reikia taip daryti, kaip augščiau jau minėjau. Žinoma, svarstyklės pirmiausiai turi būti nustatytos lygsvaroj tik su vienu skandytoju.

Taip galima surasti kietų daiktų svarumą, imant tai vienutėmis. Ką daryti su skystais daiktais, su dujomis? Yra tam sudai labai prasti. Štai, paimkime tam tikrą bonką; leiskime, jos įtalpa yra 150 gramų vandens, tai yra 150 kubiškų centimetrų. Pasverkime bonką, pripilkime paskui pieno (jeigu norime pieno tirštumą surasti) ir vėl pasverkime. Bonka su pienu, aplamai, svers 154,5 gramo. Dabar, kaip ir visada, palyginkime pieną su vandeniu, vadinas, palyginkime 154,5 su 150, reiškia išdalinkime 154,5 per 150, gausime 1,03. Todėl pieno tirštumas arba svarumas per kubišką centimetrą yra 1,03 gramo (vienas ir tris šimtinės dalis gramo).

Kaip surasti dujų tirštumą? Paimkime bonką, kuri, leiskime, turi įtalpos vieną kubišką decimetrą, arba 1000 kub. centimetrų. Vienas kub. decimetras sveria vieną kilogramą, arba 1000 gramų. Pripildykime šią bonką degio (oxygeno). Dabar pasverkime ją. Pirma, kaip žinome, ji svėrė 1000 gramų (neskaitant jos pačios svarumo), kaip buvo pripildyta vandens, dabar, pripildyta degio, sakykime, tesveria tik 1,429, arba netoli pusantro gramo. Palyginkime degį su vandeniu, tai yra 1,429 su 1000, reiškia išdalinkime 1,429 ant 1000, gausime 0,001429. Tai reiškia, kad vienas kubiškas centimetras degio sveria labai mažai, būtent tik 0,001429 gramo. Šita skaitlinė reiškia degio tirštumą.

Apie medžiagą kalbant, reikia pridurti, kad medžiagos negalime nei sutverti, nei

panaikinti. Medžiaga galima tiktai perkeisti iš vienos formos kiton, bet ne sunaikinti.

Apie energiją arba pajiegą lieka pasakyti daug mažiaus. Pajiega, matote, turi daugiaus bendro su fizikos mokslu, negu su chemijos, nors, po teisybės, ir chemijos moksle negalima apsieiti be energijos. Mažne visi elementai, žiurėkite, gyvuoja ne tik pavieniai, bet ir sąjungose. Sąjungos betgi susidaro, elementams susijungus. Turi tečiaus, buti pajiega, kuri padėtų elementams susijungti. Ta pajiega ir yra vadinama chemiškąja energija arba pajiega. Juk, sakykime, kada magnis, suleistas su hydrochlorine rugščia, jungiasi su chloru, gamindamas magni-chlorinę druską ir paliuosuodamas vandendarį,—tuo pačiu laiku, besidarant šitai sąjungai, tampa paliuosuota 108,290 kalorų šilumos (kaloras reiškia tokį daugį šilumos, kuriuo galima vieną kub. arba gramą vandens užšildyti iki vienam laipsniui centigrado arba šimtalaipsnio termometro. Štai ve: $Mg + 2HCl = Mg(Cl)2 + H2 = 108,290$ kal.

Pajiegą, kaip ir medžiagą, negalima sutverti nei panaikinti. Paimkime geležies gabalą, įkaitinkime ir įkiškime į karštą vandenį; geležis atšals, bet vanduo sušils. Tai reiškia, kad kiek geležis nustojo pajiegos, tiek vanduo įgavo. Pajiega, kaip matome, perėjo iš vieno kuno į kitą, bet neišnyko. Pavyzdin, norint, kad lokomotyvas judėtų, reikia anglis ar aliejų deginti, idant pajiegą paliuosavus iš anglių ir suteikus ją lokomotyvui. Gi lokomotyvas išleidžia savo pajiegą traukimui vagonų paskui save. Sakykime, pajiega pereina iš lokomotyvo į vagonus, suka jų ratus ir varo juos pirmyn, bet neišnyksta.

Pagaliaus, reikia neužmiršti ir tai, kad kiekvienas kunas yra sudėtas, sukrautas iš labai mažų dalelių; gi šitos dalelės nepaliaujamai juda. Šitokį dalelių judėjimą, be abejo, gimdo energija bei pajiega.

Kaip matome, chemijos mokslas yra surištąs ne tik su medžiaga, bet ir su energija. (Toliau bus).

APŽVALGA

LIETUVOS "GELBĖTOJAI".

Pereitą kartą rašėme apie klerikalų kampaniją delei Lietuvos "gelbėjimo", kaip jie vilioja iš neišmanančių žmonių pinigus ir visokiomis melagystėmis dumia jiems akis.

Dabar turime pastebėti, kad nuo klerikalų neatsilieka nė tautininkai. Įvairūs jų kalbėtojai (geriau pasakius, šnekėtojai) muilina žmonėms akis, pasakoja, kad bolševikai Lietuvoj skerdžia jų tėvus ir brolius ir kaneveikia jų motinas ir seseris. Įgraudinę, įpykinę tuos žmonelius prieš bolševikus, ima šaukti apie reikalą išgelbėti Lietuvą nuo tų nevidonų. O tam reikia didelių pinigų ne tiktai Šliupo kompanijos diplomatomams po didžiųjų politikierių priemonės laudyti ir po margą svietelį važinėti, bet tų pinigų taip-pat reikią ir lietuvių armijai organizuoti prieš bolševikus.

Ar supranta tie darbininkai, kurie tiems doleriniams "tėvynės gelbėtojams" auchoja, jog jie patįs savo rankomis naujus retėžius kala Lietuvos darbininkams? Ar jie žino, kad mūsų buržuazija ir jos klapčiukai už surenkamas aukas ruošiasi pirkti botagą, kuriuo paskui "saviesiems" darbininkams ketina kailį raižyti (jeigu tiktai galės)?

SAVASIS PAS SAVĄJĮ...

Lietuvos Atstatymo Bendrovė plačiai išsiuntinėjo lapelius, kuriuose linki "Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų!" Po šiam pasveikinimui agituoja dėtis į Bendrovę, kuri

"organizuoja lietuvių kapitalą, kuriuomi varys visą Lietuvos pramonę (biznij), rupinsis visais Lietuvos reikalais, nedaleisdami kitų tautų žmonėms naudotis lietuvių pinigais ir lietuvių darbu. Lietuva—lietuviams, o ne svetimiams išnaudotojams. (Mūsų pabraukta. R.) Kaip matome Lietuvių Atstatymc Ben-

drovės obalsiai tai tipiškai smulkiojo kromininko obalsiai, geltonsnapės tautinės buržuazijos obalsiai, norinčios butinai plalobti ir tuo tikslu skambinančios patriotinį varpelį. Tų obalsių pamatinė mintis yra: "savasis pas savąjį!"—boikotavimas kita-taučių. O kad "savasis" "savąjį" darbininką dažnai da labiau skriaudžia, negu svetimtautis, tai, žinoma, "ant tautos labo". (Pav., "Vilijos" bendrovė pigiau mokėdavo savo darbininkams—"tautiečiams", negu svetimtaučių įstaigos, o kada darbininkai, "savieji", lietuviai, pareikalavdavo mokesnio pridėti, tai p. Vileišis jiems "tėvynės labą" primindavo).

Paškutinį mūsų padarytos ištraukos sakinių galėtume šitaip išreikšti: "Lietuva lietuviams išnaudotojams, o ne svetimtaučiams", ir nuo to, truputį permaintyto, suformulavimo nėkiek nenukentėtų to sakinio prasmė; beje, jinai būtų tik aiškesnė.

Susipratę lietuviai darbininkai ir darbininkės į tuos Liet. Atstatymo Bendrovės obalsius atsako savaip:

Lietuva darbininkams, o ne svetimiams arba saviems išnaudotojams!

Ir pastarųjų dienų politikos nuotikiai sakyte sako, kad nepertoli tas laikas, kuomet šis darbininkų obalsis turės Lietuvoj įsikunyti. Ką tuomet minimoji bendrovė surinktisiais pinigais bandys atstatyti? Jei bent buržuazijos viešpatavimą Lietuvoj.

BURŽUAZINIŲ SOCIALISTŲ PATARIMAS.

"Naujienuoms" ne juokais įkirėjo frakciniai ginčai. Jos dusauja atsiminusios tą gadynę, kuomet Amerikos socialistuose viešpatavo šventa vienybė. Pameskite frakcinius ginčus, įvykinkite socialistų organizacijos viduj vienybę, ir sistematiškai studijuokite socializmą,—tai turiniys N 300 "Naujienu" apžvalginio straipsnio "Išvirkščias lavinimos". "Nauj." red. norėtų pasa-

kyti, buk tie ginčai pas mus atsirandą iš socializmo mokslo nepažinimo.

Mes taip-pat manome, kad socializmas reikia studijuoti, ir jeigu galima, geriausia socializmas sistematiškai studijuoti, kaip kad "Naujienos" pataria. Bet juk yra studijavimas ir studijavimas. Grigaičio socializmo mokykloj, pav., darbininkai mokiami kitokio "socializmo", negu Kapsuko mokykloj; studijuodami socializmą iš Kautskio, žmonės kitaip mokinsis praktikoj veikti, negu studijuodami jį tiesiog iš Markso, Engelso arba iš Lenino ir kitų tarp. socialistų rašytojų. Grigaitiniai, kautskiniai, šeidemaniniai ir panašūs "socialistai", pav., skelbia soc. revoliuciją, iki jos da nebuna matyt; bet kada ji prisiartina, kada revoliucija šaukia kovon tarptautinius darbininkus, tai tie "socialistų" vadai kratosi nuo revoliucijos, kaip nuo ugnies; nieko jie po teisybei taip nesibijo, kaip socialistinės revoliucijos. Jie netik reikalauja vienybės ir ramybės socialistų organizacijos viduj, bet daro vienybę su buržuazija.

Grįžtant prie sistemačio socializmo studijavimo reikalo, pastebėsime, kad yra dalykų, kuriuos iš bėdos galima būtų studijuoti ir tokioj Grigaičio socializmo mokykloj; pav., politikos ekonomija ir aplamai materialistinis istorijos supratimas. Žodį 'aplamai' pabraukėm todėl, kad ir materialistinį istorijos supratimą tie ponai gali, "giliau aiškindami", ištempti ant savo kurlio, iškraipyti ir mokiniams į galvą pripusti savo sofizmų, buk materialistinis istorijos supratimas kaip tik ir paremiąs, sakysim, "Naujienų" arba "Keleivio" poziciją; jie gali apleisti, ir paprastai net toks Kautsky's apleidžia tąsias marksizmo vietas, kurių nepajiegia savaip "pritaikyti".

Grigaičio leidžiamas "vienybės" ir "sistematiško socializmo studijavimo" šauksmas, tečiaus, turi da užpakalinės prasmės, turi tam tikrą demagogijos tikslą, ir pučia darbininkams pelenus į akis. Jo tikslas— atitraukti darbininkus nuo veiklaus dalyvavimo tarptautiniame revoliuciniame dar-

bininkų judėjime; jis sakyte sako, jog jūs, darbininkai, esate nemokyti, nėsate sistemačiai socializmo studijavę, kaip kad aš; todėl jūsų veikimas yra aklas; liaukitės veikę neišmanydami, sėskite ir pradėkite nuo A-B-C mokintis; ir bukite "skromni", nes jūs beveik nieko nežinote, o aš jums duosiu pamokas iš "nefrakcinio" oportunisto, socialpatriotizmo.

Žinoma, ne tiesiai tais žodžiais, bet vis delto tą patį Grigaitis daug kartų yra pasakęs, pradedant nuo "bezgramotnų" ir baigiant "sistemačiai nestudijavusiais socializmu".

Pasaulio buržuazija ir tarptautinis imperializmas vien tik džiaugtųsi, jeigu tarptautinis proletariatas užuot praktikoj varęs savo liuosavimosi darbą, susėstų prie Kautskių, Vanderveld'ų, Scheidemann'ų ir Co. kojų ir pradėtų nuo A-B-C mokintis socializmu.

Bet revoliucinis proletariatas kitaip savo uždavinius supranta. Gyvenimas yra iškėlęs eilę praktikos klausimų, kuriuos berišant, tarptautinių socialistų pagalba, darbininkai susipažįsta ir su svarbiausiais socializmo dėsniais ir atranda tikrą kelią kovoj delei galutinio darbininkų išliuosavimo.

Ar žinote, kas tai yra kairysis, o kas dešinysis socialistas? Kam neaišku, tegul pasiskaito N 8 "Darbo", kurio redaktorius K. Jurgelionis suteikia nežinantiems štai kokių informacijų:

... "savo keliu visos socialistų srovės yra "kairiosios", nes parlamentuose visos sėdėdavo kairėje pusėje".

Tik žingeidus skaitytojas galėtų užsiimanęs toliau pasiteirauti:

O kaip, gerbiamasai redaktoriau, atskirtum socialistus atstovus nuo nesocialistų, pav., jeigu kas, ant nelaimės, išneštų sėdynes iš "kairės pusės"?

Pereitą rudenį nuo influencos mirė daugiau 350,000 žmonių. Dabar vėl pradeda daugiau žmonių sirgti ta pačia liga.

V. KAPSUKAS LIETUVOJ.

Pastaromis dienomis laikraščiuose pasirodė žinia, jog d. V. Kapsukas su kitais savo draugais parvažiavo į Vilnių.

Ponas Šliupas dabar gali but "spakainas" Amerikoje, nes jis prisiekė, jog nevažiuos į Lietuvą, jeigu joje bus Kapsukas.

L. M. P. S. PILD. K-TAS PRIEŠINGAS SOCIAL-PATRIOTŲ KONFERENCIJAI

L. M. P. S. Pild. Komitetas nutarė nedalyvauti dešiniųjų socialistų šaukiamoj konferencijoje aptarimui sušaukti "darbininkų suvažiavimą".

Draugės!

Jau jus girdėję, jog d. Jukelis dabar turi užsibriežęs aplankyti žymią dalį lietuvių kolonijų Suv. Valstijose. Apie tai jau buvo trumpai pereiname "Mot. B." num. minėta. Šiuo laiku d. Jukelis lankosi LSS. VII Rajone (t. y. Scrantono ir Wilkes Barre, Pa. apielinkėj); po tam važiuos į Pittsburgho apielinkę. Drg. Jukelis sako prakalbas netik LSS. kuopoms, bet ir L. M. P. S. ir L. D. L. D. kuopoms. Rengkite jam prakalbas! Nepraleiskite progos, kuomet pas jus atvažiuoja kalbėtojas!

Svarbiausias d. Jukelio maršruto tikslas yra rinkti aukas LSS. Agit. Fondan. Pagelbėkit, draugės, skleisti tarpe darbininkų-darbininkių gryną teisybės žodį! Aukaukite į fondą iš izdų, aukaukite ir pavienės, rinkite aukas pramogose ir susirinkimuose!

Siunčiant pinigus reikia išpirkti "money orderį" ar čekį izdininkės d. J. Benes-Šukienės vardu ir pasiųsti sekretorės K. B. Karosienės adresu: 535 N. Marshall St., Philadelphia, Pa.

Susizinant su d. Jukeliu galima per Ag. Fondo sekretorę K. B. Karosienę: 535 N. Marshall St., Philadelphia, Pa.

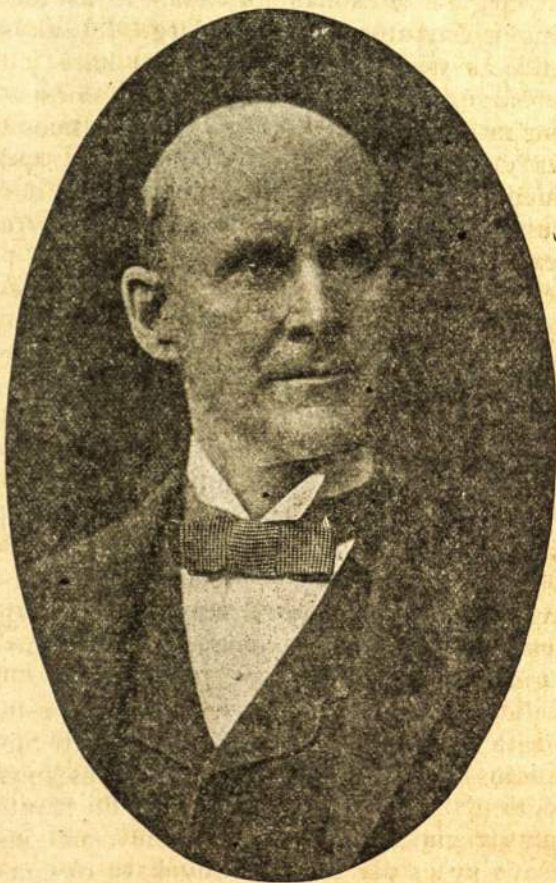
Į darbą!

K. B. Karosienė.
LSS. Ag. F. sekret

"IŠ BOLŠEVIKŲ PROGRAMOS".

Vienas draugas verčia N. Bucharino knygutę "Iš Komunistų (Bolševikų) Programos". Toje knygutėje labai suprantamai išaiškinti įvairūs keblūs klausimai, su kuriais šiomis dienomis nuolat atsieina susidurti tarptautiniam socialistui.

"Mot. Balso" redakcija malonėtų, kad kiti soc. laikraščiai šį pranešimą pakartotų, idant kas kitas nedirbtų to paties darbo.

E. DEBS.

Vienas seniausių Socialistų Partijos vadų, kuris stovi tarptautinių kairiųjų socialistų pusėj. Jis nuteistas 10 m. kalėjiman Paduota apeliacija.

Draugai Sąjungiečiai!

Jūs žinote jau, kad Lietuvių Socialistų Sąjungos Apsigynimo Fondo Komitetas nusprendė tęsti toliau draugų Stilsono ir Šukio bylą. Ta byla, kuri lėšavo mums gana daug pinigų, lėšuos dar daugiau, bet mes jokių būdu negalime sustoti pusiaukelyje. Mes negalim apleisti savo draugų, kuriuos pirmasai teismas nuteisė labiausia delei to, kad nebuvo atsakančiai suorganizuota apsigynimo dalykai.

Drg. J. Stilsonas nuteistas trims mėtom į Atlantos kalėjimą. Drg. J. Šukys nuteistas trims mėnesiams. Nors karė jau pasibaigė, bet teisme, kaip matot, viešpatavo ta pati dvasia, ką buvo karės laikuose. Tas dedasi visoje Amerikoje. Netik kad tęsiama senosios bylos, bet užvedama dar naujų. Draugų Stilsono ir Šukio byla yra viena tos rūšies bylą.

Negali būti nei kalbos, kad sąjungiečiai apleistų savo draugus, kurie kenčia ne dėl jų locnos "kaltės" ar reikalo. Parodę tiek širdies ir draugiškumo, mes varysime jų apgynimo darbą toliau. Draugui Stilsonui, prie jo sveikatos stovio, buvimas Amerikos kalėjime būtų lygus mirties nuosprendžiui. Todėl mes keliam bylą į augštesnę teisimą,—mes apeliuojam. Tai yra ir logiška ir garbinga išeiga žmonėms, kurie darbavosi ir nori darbuotis žmonijos gerovei. Mes negalime leisti nei vienam savo draugui kalėjime suputi.

Draugai, mes galime jums pranešti, kad šią bylą pripažino labai svarbia pati Socialistų Partija. Matydama, kad pas mus blogai dalykai stovi, Partija duosianti mums vieną gerą advokatą, o mes manom iš savo pusės dar du geru advokatu nusamdyti. Tuo būdu, mūsų draugų bylos vedimo fondas bus sykiu ir partijos fondas. Partija padės mums, o mes padėsime partijai savo aukomis ginti vieną iš seniausių veikėjų Socialistų Partijos draugą E. Debsą.

Tuo būdu, mes tikime, kad apgynimo dalykai apeliacijos teisme bus gerai sutvar-

kyti. Tuo rupinsis ir Sąjunga ir Partija. Mes tvirtai tikime, kad tuomet ir J. Stilsonas ir J. Šukys bus liوسي.

Dabar, draugai sąjungiečiai, mes vėlei turim pradėti aukų rinkimo kampaniją. Ikišiol mes jau turėjome apie 6,000 dolerių išlaidų, o jų bus dar dusyk daugiau.

Aukaukim iš kuopų. Aukaukim skyririum. Rupinkimės, stengkimės pravesti gyveniman, kad kiekvienas sąjungietis paaukautų tam reikalui bent vienos dienos uždarbį. Rupinkimės, kad tam reikalui aukautų socialistams pritariančios draugijos. Tam tikslui mėginkite, draugai, rengti pramogas. Žodžiu sakant, darykite viską, kad mes išpildytume savo socialistinę priedermę sulyg draugų Stilsono ir Šukio. Mums, sąjungiečiams, ir be didelių aiškinimų turi būti aišku, kaip dalykai stovi su politinėm bylom ir už ką šiandien persekiojami mūsų politiniai vadai. Esant tokioms aplinkybėms, mes turime dar labiau darbuotis, vaduodamies obalsiu: vienas už visus, visi už vieną. Žuvimas nors vieno iš mūsų būtų mirtina skriauda visiems.

Mūsų sąjungiečių yra beveik penki tūkstančiai. Jeigu kiekvienas mūsų išpildys savo priedermę, tuomet J. Stilsonas ir J. Šukys bus, be abejonės liوسي.

Šiuomi mes taip-pat pranešam, kad mes paleidžiam naują atsišaukimą į plačiąją visuomenę ir į draugijas. Draugai sąjungiečiai, užtarkit už tą atsišaukimą, kuomet jįsai bus svarstomas draugijose.

Siusdami čekius ar money orderius, išrašykite juos vardu J. Matiošaičio ir adresuokite.

A. Jankauskas.

455 Grand St., Brooklyn, N. Y.

SLA. kalendoriuj dr. Šliupas pamini 2 vaistininku iš Mass. valst.: Al. Budrevičių ir K. Šidlauską, o Bruzgulį, Buinicką, Dailinkevičių, Jatulevičių ir Ludžių praleidžia.

Ponas Šliupe, kuomet pradedi rinkt statistiką, tai pagalvok, ar galėsi ją teisingai užbaigt!

Karklinių Dėdė.

PRAKILNI MEILĖ

Jokubas Burba, vos tik įstojęs į universitetą pasipažino su kursiste Vandute, netrukus jiedu susiartinio, nes abudu simpatiški.

Vandutė augšta, kliena, mėlinakė, geltonkasė, tikra lietuvaitė; čyst dar jaunutė.

Jokubas, truputį vyresnis, vidutinio ugio, mažne lygus su Vandute, bet kaip vyras, išrodo žemesnis; akis jo rudos, tamsios, gilios, rodos durte duria į žmogų; čiupra tamsi garbiniuota; žodžiu,—sudarus vyrukas.

Toliau jiedu susimylėjo. Nes jų mintys vienokios, visos idėjos, visos svajonės ir troškimai vienoki: darbuotis, veikti ir kovoti su prispaudimu ir išnaudojimu; o žengti prie išgavimo laisvės, lygybės, prie pagerinimo gyvenimo šios pasaulės varguoliams, prispaustiems ir išnaudojamiems.

Vandutės ir Jokubo siekis ir pasišventimas, prie to paties tikslo veda.

Susipažino jiedu arčiau, susiprato, pasijuto artimi mintyse, svajonėse ir troškimuose, todėl nedyvai kad tarpe jų išsivystė prakilni meilė.

Mintys ir idėjos vienokios, bet budai jūdvių skirtingi. Jokubas darbštus, energiškas, žengia drąsiai ir atvirai prie kiekvieno prakilnaus tikslo, karštai jieškojo kelio, savo užmanymams įvykinti; troško kuogreičiau iškovoti laisvę žodžio, laisvę spaudos, laisvesnio gyvenimo visuomenei, apšvietos tamsesniai luomai... troško galo despotizmui...

Vandutė, nors to paties troško gyvenime, bet budas jos lėtas, nesikarščiuoja, mažai kalba: ji savo mintis puikiai išreiškia ant rašto, savo jausmus išdėsto eilėmis... Su vidujinėmis mintimis užsidariusi prieš svetimus, vien tik su savo Kubučiu atvirai dalinasi jausmais ir visais savo įspūdžiais...

Jokubas pamylėjo Vandutę, tvirta, karšta, visam amžiui vienintėle meile; jos

akyse dangų tik mato... Ji tokia jausminga, prakilni, gabi; parašo savo svajonių puikiausias eiles, sentimentaliam išdėsto visas savo idėjas, atidengia savo širdį ir dušią...

Jokubas savo širdyje ir mintyse į padanges ją kelia; be jos būtų jam tuščias gyvenimas; ji bus vadove-žvaigžde, rodys kelią ir nuves į augštybės... Jo idealas, jo svajonės—Vandutė; jam gyvenimo draugė tik Vandutė...

Vandutė prisirišo ir pamylėjo Jokubą, už jo meilę ir prisirišimą prie jos. Pamylėjo ir džiaugėsi sukėlusi Jokubo širdyje taip prakilnius jausmus: troškimą išvienkovoti ir veikti visuomenės labui. Žodžiu, tvirčiausias moraliais ryšiais, susijungė jūdvių širdys ir dušios, tvirtai įsitikėję, jog nė kokios kliūtys, nė didžiausios nelaimės, nebeperskiris jų ant amžių... Vengdami apkalbų ir įvairių svieto priekaištų, apsigėdė.

Toliau beveikdami išvien, įsipainiojo tarp kraštutiniųjų karštuolių veikėjų; pakliuvo po valdžios neištikimybę. Pasekmės to: Vandutę nuteisė ištrėmimui į gilumą Rusijos ant dešimties metų, o Jokubą išmetė iš universiteto.

Džiaugiasi Burbai, kad tik tiek nelaimės, bent gali abudu sykiu keliauti į šiaurę.

Po ilgos ir sunkios kelionės, atsidūrė Burbai šaltuose rytų tyruose.

Nėra žodžių apsakymui, nėra plunksnos aprašymui visų vargų ištremtųjų. Taip pat ir Burbai vargsta, kenčia visokius nepatogumus, visokius nedateklius maisto ir apdaro. Bet džiaugiasi, kad gali kruvoje gyventi, gelbėtis, užjausti viens antram ir mylėtis.

Vietiniai žmonės juos niekina, neapkenčia užtai, kad nesimeldžia ir caro negarbina, neužsitiki, skersakiuoja.

Jokubas negauna darbo, neturi uždario, badas jau žiuri jiems į akis. Negauna darbo ant vietos, važiuoja, kraustosi kitur.

Gavęs kur uždarbio, padirbėjęs kiek, vėl nebetenka. Keliauja, kraustosi kitur.

Bevargstant, besibastant iš vietos į vietą, iš miestelio į miestelį, užkrinta Burbams dukrelė.

Neapsakomas džiaugsmas tėvams, bet ir didesnis vargas ir rupestis su kūdikiu. Kaip auginti, kuom penėti savo Onyte?

Vietiniai žmonės šiaušiasi prieš tuos išrēmėlius: kam neduoda krikštyti popui savo mergaitės? Keikia, grasina, prisigėrę burliškai išdažo Burbų langus, mēto butelius, stiklus į vidų. Vandutė gelbsti savo mažytę nuo užmušimo, ją pačią suraižo stiklais, sukruvina.

Einant kur gatve Burbai turi dabotis, kad nešvilptų kas akmeniui į galvą.

Nebeiškentėdami ant vietos vėl kraustosi kitur, važinėja toliau ir arčiau, niekur nerasdami nė geresnio uždarbio, nė užuojautos žmonių.

Savytarpyje tik mylisi, tik dukryte džiaugiasi. Jokubas kitaip nevadina kaip tik: "Vandute—mano žvaigždute, Onyte—musų paukštyte".

Ištiesų yra kuomi pasidžiaugti; ta paukštytė lyg spindulėlis,—balta, skaisti, raudona, akelės žydrios, juokiasi, krykštuoja, rodos ką pasakoja, rodos viską supranta. Visas džiaugsmas, visa meilė Burbų, visas nusiramimas.

Pasiėmę kūdikį ant rankų tėvas ar motina, visus vargus užmiršta, visus nesmagumus sau padarytus dovanoja.

Jokubas dirba toli už miesto. Kiek ant dienos uždirbęs, nevalgo nė pietų, bet už visus pinigus, pareidamas vakare, nusiperka duonos, mėsos ar dešros šmotelį, Onytei pieno lašelį, parneša vakarienę. Vakarieniaujant nė trupinėlio jis nepakanda. Paklaustas, kodėl nevalgo, atsako:

—Aš jau pietus valgiau.

Žiuri tik kad jo Vandutė su Onyte būtų sočios, jis karštos arbatos atsigėręs bus tvirtas.

Taip nevalgęs pietų, po keletą dienų kenčia, vien plika arbata sotindamos.

Uždarbis toks mažas, neužtenka nė tokiam menkam maistui. Prakutus truputį Onytei, gavus moterį ją prižiūrėti, eina ir Vandutė ant uždarbio į spaustuvę korektas skaityti.

Užmokešnis nors mažas, vistik sudėjus abiems į kupetą, galima užtekti nors menkam maistui.

Darbas toli už miesto. Vasarą dar pusė bėdos, bet žiemą, šalta, arba purvas, ilgos valandos darbo, iki sutemos tęsiasi.

Burbai vakare, brenda susikibę nuo darbo ant namų. Avalynės jų menkos, švarkai nudėvėti, vėjo perpučiami, rankos, kojos į ledą sustyrusios; plunka prieš vėją per laukus, skuba namo.

—Ar tau Kubuti nešalta,—drebėdama Vandutė klausia.—Juk mes nė pietų nevalgėm.

—Niekas dėl pietų,—tas atsako,—o šaltį einant, krutant, galima iškentėti... bet tavo Vandute piršteliai, lygu lediniai... glauskis prie manęs arčiau... o taip...

Parplunkę namo, radę savo paukštytę sveiką, besispardant, džiaugdamos užmiršta visus savo vargus ir šaltį ir alkį...

Vargsta Burbai, kenčia stumdomi svetimame krašte... Prie to dar prisideda ilgėsis savo šalies. Pasiilgo savųjų žmonių, savo girių, miškų, upelių... net vėjas pusedamas nuo tos pusės rodos kvepia... Ilgus metus, mėnesius turės dar kankintis...

Netikėtai krito koks tai manifestas, Vandutė gavo leidimą, grįšti į Lietuvą ir apsigyventi Vilniuje.

Nusidžiaugę Burbai, atgijo viltis geresnio gyvenimo, atgijo užmaršintos ir nukankintos jų svajonės: tikisi aukso kalnus rasti savo šalyje, murus nugriauti, sienas nuversti sugrįžę namo.

Tokios viltis dziugina ir lengvina visus vargus ilgos jų kelionės. Vos nevos parkeliaavo į Vilnių.

(Toliau bus)

Žemaitė.

“KRISTUS GIMĖ”

Suskambėjo, sugaudė varpai. Jų liudni, skurdūs, perverianti dvasią garsai pasklido po pasaulį, apreikšdami žmonėms linksną naujieną: “Kristus gimė!” “Palaiminta diena iš visų dienų!”

Pradžiugo varguolis. Parpuolęs ant kelių su ašaromis akyse, meldžiasi, siunčia prašymus naujai gimusiam “atpirkėjui”. Jis tvirtai tiki, kad jo malda patiko “mažam kudikiui”, ir jis pažvelgs į jo nelaimių pilną gyvenimą, išties jam pagalbos ranką ir palengvins jo vargo našta.

“Kristus gimė!” Bet kodėl jis neišklauso jo? Kodėl nesurenka angelas tas graudžias ašaras ir nenuneša prie “augščiausiojo sosto”? O jis taip ilgai tikėjo ir meldėsi! Juk “Kristus gimė!” Kodėl nepasirodo aušrinė žvaigždė, kuri apšviestų kelią prie tikro gyvenimo? Kodėl nejieško jo karaliai ir turčiai ir neneša jam dovanų? Juk “Kristus gimė!” Kodėl nenustoja galingesnis žmogus silpnesnį draskyti? Delko teka tie kraujo upeliai? Kodėl jis neatnešė ramybės ant žemės? O jis toks galingas, toks geras! Kodėl liepsnoja ta kruvina žemė? Kodėl verkia žmonės? Kodėl negieda aniuolai? Kodėl jie tyli?..

Juk “Kristus gimė”!

E. Dri-tė.

EIKIME Į MINIĄ.

(Skiriu L. M. P. S. narėms.)

Kada minios vargdienių eis tiesos jieškoti,
Palikę mašinų užiančių ratus;

Kada jos už laisvę panorės kovoti,—

Eikime sesutės apveikt skriaudikus.

Kur ruksta dirbtuvės, ten mūsų draugai,—

Kovoti už laisvę mes jiems tad padėkim.

Kur erškėčių dygliais iškloti takai,

Mes, jų draugės, eiti ten nesidrovėkim.

Kur vargo, nelaimių prispausti žmoneliai

Dejuoja engėjų žudomi vaikeliai,—

Eikime į minią, kur gatvės banguoja,

Kur raudonas ženklas pirm jų plevė-

suoja.

E. Motuzienė.

DAR DAUG!

Dar daug mūsų sesučių tamsybėj klajoja,
Dar daug iš tuštybės augštybių svajoja,
Dar daug jūjų yra girtybėj paskendę,
Daug, o daug dar bažnyčiose sulindę.

Nors laikas jau keltis, nors laikas pabusti,
Del savo gerovės darbuotis, sukrusti;
Gana ką ligšiolei vargai mus kankino,
Tamsybės ir bado pančiuose rakino.

Atėjo jau laikas, laikas dabar geras,
Nes visas pasaulis iš vargo jau kelias,
Todel ir mes sykiu į eiles sustokim
Su priešais idėjos narsingai kovokim.

Supraskim kas yra didžiausias mūsų priešas,
Statykim jam savo teisingiausias tiesas,
Tik balsą pakelkim, sujudinkim širdis,
Lai jis po pasaulį plačiai visur girdis’.

Nes sostai tironų nuo balso mūsų virsta,
Jei kur tik teisingą šaukimą išgirsta,
Mūsų balsas galingas, tik reik’ nemiegoti,
Rankeles sudėjus nereikia vaitoti.

Tik reikia pabusti, pamesti girtybę,
Suprast kunigėlių baisių veidmainybę,
Tad vargo žmonija turės atsigauti,
Kai nustos tamsybės skelbėjam tarnauti.

Lakštingalos Vaikas.

RUSIJA BRANGI!

Rusija brangi, šalis laisvoji,
Per ilgus amžius vargus kentėjai:
Cariškos spėkos visai p kankino,—
Gynė nuo mokslo, badu marino.
Viltis buvai tu laisvės troškėjams,
Nors daug jų žuvo Sibyro tyruos;
Nors liaudies kraujas upeliais plaukė,
Vienok vergijos pančius sutraukė!
Ir tu jau esi laisva, brangioji,
Kaipo ziedelis natijos gadynės...
Buk sveika, tvirta, šalis pirmutinė,
Liaudies valdyboj, laisvės tėvynė.
1918. J. Aceris.

Sveikatos Skyrius

KELI FAKTAI APIE MIEGĄ.

Bemiegant, kraujas traukia iš raumenų vadinamus nuovargio nuodus ir neša juos į išmatų vietą, iš kur paskui jie bus laukan iš kuno pašalinti. Fybiologai mano, kad tie nuodai pasidaro iš besidėvinčių kuno dalių. Miegą net sako esant panašų į pašalimą.

Kartais žmogus, per naktį miegojęs, jaučiasi keldamasi taip nuvargęs (o gal da ir labiau), kaip kad buvo gult eidamas. Taip paprastai buna nuo perdaug maisto jo viduriuose; bemiegant raumens ir maisto grumuliuojamas aparatas buna labai neveiklus, pats kraujas daug lėčiau vaikščioja, nekaip nemiegant; daug maisto todėl liekasi nesugrumuliota, nesuvirškinta, nesusigeria į kraują, kaip penas, bet rugsta, nuodus daro, o tuos nuodus kraujas po visą kuną išnešioja. Tai viena priežastis, kodėl žmogus gali jaustis surugęs, ištižęs, kuomet po ištisai nakčiai miego atsikelia. Kita tokio surugimo priežastis gali būti, kuomet žmogus miega neišvėdintame uždarytais langais kambaryj. Per plaučius žmogus į kraują ima iš oro degį (rugštadarį, oxygeną), o iš kraujo laukan išmeta dvidegėtą angliadarį (carbon dioxide), kuris yra nuodingas; taip iš plaučių išeina mažyčių, nuodingų organinių dalelių, besirandančių iš kuno besidėvėjimo. Taigi aklinau uždarytam kambaryj miegodamas, ypatingai, jei tas kambarys buvo neišvėdintas pirm einant gult, o da mažas,—žmogus ne tik nesuteikia kiek reikiant kraujui degio, o da ir nuodija save minimomis per plaučius išeinančiomis medžiagomis.

Nesveika miegot perdaug apsikamšius,

užklodalais apsvirtus iki sušutimo; tatai trukdo kvėpuoti per odą; dabar, mat, žinoma jau, kad kvėpavimo dalelė vyksta ir per odą.

Vėlai, tuoj prieš einant gult dručiai pavalgus, veikiausia bus negeras miegas; prikimštas skilvys spaus širdį ir kitus organus ir kliudys jiems liuosai veikti.

Juo švaresni žmogaus viduriai, juo greičiau ir geriau jis pasils. Kur pirma žmogus miegodavo po 8 arba 9 valandas, tai, pav., jaučiasi, kad jau visai pakanka 6 ar 7 valandų miego, kuomet jis, pav., maitinasi, vaisiais ir riešutais.

Kudikiams, nesuaugusiems jaunuoliams, taip-pat ir seniems daugiau reikia miego, negu subrendusiam arba viduramžiui žmogui.

Protiškas nusidirbimas dažnai trukdo miegą, pagimdė nemigę. Geriausia už valandos kitos prieš eisiant gulti neužsiimti sunkiu galvos darbu. Smagenų darbas sutraukia kraują į smagenis ir trukdo miegą. Patariama šiltai kojas laikyti miegant; tada į kojas daugiau kraujo sueina, mažiau jo telieka smagenyse.

Jeigu niekaip negalima užmigti, tai geriau atsikėlus paskaityti, arba parašyti, negu lovoj trunkytis ir erzintis. Proto erzinimasis, neramumas daugiau kenkia, negu proto darbas. Atsikėlus, truputį po vėšų kambarį pavaikščiojus, dažnai paskui atsiranda ir miegas.

Sako, kad tik bemiegant vyksta visas kudikių ir gyvulėlių augimas.

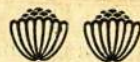
Bemiegant žmogaus kuno narveliai (cėlės) gaivinasi, taisosi, gauna naujos energijos.

K. Jokubaitis.

VAIKŲ SKYRIUS

PETRAS GAIDYS IR ELŽBIETA LAPĖ

Jo mylistai Petrui Gaidžiui kartą atsidodo su keliom pašiurpusiom vištom užtvartam darže gyventi ir todel susiradęs skylę išlindo ir pasileido į pasaulio platybę sau "laimės jieškoti".

—Esu tikras, kad kur-nors ką gardaus rasiu,—kalbėjo besidairydamas į visas puses.—Butų gerai, kad raščiau didelių musių, sliukų, o užvis geriausia, kad pasėtų kviečių.

—Štai ten pamiškyj išrodo lyg kas nors pasėta, ar tik ne kviečiai,—tarė nužiuogęs ir kiek drutas pasileido į pagirį.

Neapsiriko. Kaip manė, taip ir rado pasėtus kviečius.

Nieko nelaukęs, ėmėsi už darbo; kapstė ir rijo kviečių grudus, taip, kad nė nepamatė, kaip iš miško atbėgo didelis vištų šeimynos priešininkė Elžbieta Lapė.

—A, a! Ar pasėtus kviečius vogsi?! Duok šian kepurę,—sušuko Lapė.

—Ne tu kviečius sėjai ir ne tu už jų kapstymą man kepurę atimsi,—drąsiai atkirto Gaidys ir iš visų pajiegu leidosi bėgti ir lėkt.

Lapė vytis.

—Nebėgk!.. Sustok! Nepabėgsi nuo manęs!—šaukė Lapė vydamosi.

Gaidys Lapės šauksmo neklausė. Jis žinojo ką reiškia jam kepurės atėmimas. Pribėgo gilia, didelę duobę. Sumanė pažiūrėti ar da toli Lapė. Tuo tarpu Lapės buta labai arti ir Gaidys dideliu smarkumu besigręždamas tik bimt, ir įsivertė į duobę.

—Aha!—sušuko Lapė.—Dabar jau turiu tave mano prieteliuk; kaip tu tik išlėksi iš duobės, tai busi ir mano naguos.

—Bet aš nelėksiu iš duobės,—sako Gaidys, matydamas, kad Lapėi nevien kad neparanku, bet ir pavojinga prie jo duobės prieti.

—Jei tu neišlėksi, tai aš išoksiu į duobę,—sako Lapė.

Įšoksi! Bet kaip tu iš jos paskui ant viršaus išlipsi, kad tokia gili ir krantai statūs?—pagazdino Gaidys.

Lapė atydziai peržvelgė duobę ir mano sau: Jeigu išokčiau į duobę, pagaučiau Gaidį, bet kaip iš tokios duobės paskui išlipti laukan? Paleist Gaidį... hm... negerai.

—Ar žinai ką,—sušuko Gaidys, pagavęs naują mintį,—aš apmąščiau, kad tu mane ar šiaip, ar taip paimsi. Mirti duobėj išbado nenoriu. Pasiduosiu tau gražumu, bet pirm to, meldžiu leisti man padaryti apgailėjimą už tą nuodėmę, kurią papildžiau kviečius bekapstydamas.

—Reiškia, paskui tu tikrai išlėksi iš duobės—sako Lapė.

—Taip, išlėksiu,—atsakė Gaidys nusiminusiu balsu.

Lapė nusišypsojo.

—Kitaip padaryt tau nė neišpuola,—kalbėjo jinai.—But duobėj ir mirt badu, kaip Gaidžiui, u! negerai. Kaip tu išlėksi iš duobės ir gražumu pasiduosi man, aš prižadu tave nužudyti kuonogražiausia.

Ir kur tie žmonės ir šunes?—pamislįo sau Gaidys. Kodel jie čia neužėina ir nenubaido to pragaištingo vištijos priešo.

—Na, ką ar jau apgailėjai nuodėmes?—užklausė Lapė pò valandėlei, nenuleisdama akių nuo Gaidžio.

Apgailėjau kiek galėjau. Daugiau nieko neliko daryt, kaip tik lėkti iš duobės. Bet prieš lėksiant, aš noriu tau pasakyti tai, kad mes, vištos, prieš lėkimą viršun pritupiam. Taigi, kada aš pritupsiu, tu buk ant pat duobės briaunos, kad galėtum pagriebt, idant neįpulčiau atgal į duobę.

—Gerai, aš pagriebsiu, tik tu lėk,—sako Lapė.

Gaidys atsigręžęs tiesiog link Lapės ir numieravęs akimis tuptelėjo... ir iš duobės

į viršų. Lapė griebė ir—bimt! įsivertė į duobę.

—Cha, cha, cha!—sukvatojo Gaidys ant duobės kranto, prigavęs Lapę.

—A matai,—sako jis,—mane duobe gazdinai, o ant galo ir pati į ją patekai. Patekai taip, kaip kad rodos ir tu, kaip ir aš butum su blogais gyvenimo darbais, reikalaujančiais metavonės.

—Prieteliuk! Tu mane gerai nesupratai. Tas, kad tave į duobę įvijau, tikrai nebuvo tuo blogumu, kokį tu galėjai iš mano gazdinimo sau įsivaizdinti. Tie kviečiai, kuriuos tu kapstei yra to pikto žmogaus, ką seniai su šautuvu keno-tai pėdas sekioja ir todėl šitas tavęs pagazdinimas buvo tik persergėjimu nuo mirties,—aiškinos Lapė.

Gaidys nusišypsojo.

—Taip, taip,—sako jis,—aš atjaučiu tavo nelaimę, bet gelbėt aš negaliu. Negaliu delto, kad tu esi melagė net ir tada, kada prispirta sakyti teisybę.

Ir Gaidys, pakreipęs kepurę į šalį, nuėjo sau. Ivonėlis.

Mažas Botaniškas Žodynėlis

P. A. JATULEVIČIUS.

Agarunas	Trapa Nataus	Water chestnut
Agrestas juod.	Ribes nigrum	Black gooseberry
Agrestas raud.	Ribes rubrum	Red gooseberry
Aguona	Papaver somniferum	Poppy
Ajeras	Acorus calamus	Sweet-rush
Balai	Anemone	Windflower
Balai baltieji	Anemone nemarosa	Grove windflow.
Balai geltonieji	Anemone ranunculaid.	Renunculus w.f.
Balandgėlė	Verbena	Vervain
Celozija — žiurėk	celizija	
Celizija	Celosia cristata	Cock's-comb.
Cidonija	Cydonia vulgaris	Common qu.-tree
Cid. Portugališ.	Cydonia lusitanica	Portugal quince
Cimbžiedė	Plectranthus	Cockspur flower
Černuška	Nigella setiva	Fennel fl. seed
Čern. jurinė	Crithmum maritimum	Sea Fennel
Čern. kiaulinė	Pencedanum officinale	Hog's Fennel
Čern. šuninė	Anthemis catula	Dog's Fennel
Čern. vandeninė	Callitriche verna	Water Fennel
Derinmacė balt.	Verbascum lychnitis	White mullein
„ juodoji	Verbascum nigrum	Dark mullein
„ lapai	Verbascum thapsus	Mullein leaves
„ platžiedė	Verbascum virgatum	Large fl. mullein
„ žiedai	Flores verbasci	Mullein flowers
Engra	Bunias orientalis	Hill mustard
Ežgulis Lotus	Lotus	Bird's foot trefoil
„ arabiškas	Lotus arabicus	Red fl. b. f. t.
„ australišk.	Lotus australis	Sheep poison pl.
Ežkojis	Echinops	Globe thistle

Gailei	Ledum polustre	Dutch myrtle
Gandrasnapė	Geranium Sanquiner.	Cranesbill
Garlė	Stratistes aloides	Crab's Claw
Garsvičia baltoji	Sinapis alba	White mustard
„ juodoji	Sinapis nigra	Black mustard
Iaksnė	Hedysarum	Honey sucle
Ialapa	Ipomoea jalapa	Jalap
Iasminas	Iasminum	Jasmine
Ind-žaža	Sanguinaria canadensis	Blood root
Indiškoji narda	— žiurėk Narda	indiškoji
Kalendra	Coriandrum	Cariander
Kalme	Acarum calamus	Calamus
Kalnrožė	Helianthemum canad.	Frost weed
Kalnsargė	Selinum	Milk parsley
Kalnsvita	— žiurėk Meironas (Mot. Bals. N 11, 1918)	
Lavendra žalioji	Lavandula vera	Green lavender
Lavendra	Lavandula spica	Lavender
Leišis — žiur.	Laišiai (Mot. Bals. N 12, 1918)	
Lelija baltoji	Lilium candium	St. Josephis lily
„ b. vand.	Nymphaea alba	White water lily
Marnokai	Asperula	Wood-ruff
Martelė	Bellis perennis	Daisy
Mauda — žiurėk	Builė (Mot. Bals. N 11, 1918)	
Mauda vandeninė	— žiur. Builė vand. (M. B. N 11, 1918)	
Mau medis	Larix	Larch-tree
Narda indiškoji	Aralia resemosa	Spikenard
Negelkė dobil.	Dianthus caryophyllus	Gilly-flower
„ jurinė	Armeria maritima	Sea gilly flower
„ vandeninė	Hatlonia palustris	Water gilly flo.
„ žieminė	Hesperis matronalis	Vinter gilly flo.
Ožruta	Galega	Goat's-rue
„ orientališ.	Galega orientalis	Oriental goat's-r.
„ vaisinė	Galega frutescens	Tipsy wood
„ paprastoji	Galega officinalis	Com. goat's-rue
Ožrožė	Epilobium	Com. willow-her.
Putoklė	Saponaria officinalis	Soap-wart
Paleja	Hedeoma pulegiaides	Pennyroyal
Pipiras kvep.	Myrtus pimenta	Allspic
Parstupas	Hedera Helix	Common Ivy
Puriena	Nuphar luteum	Yel. water poppy
Rugiagėlė	Centaure cyamus	Caruflower
Rukštorklė	Rumex Hydrolapath.	Water Sarrel
Ramunė	Matricaria chamomilla	Germ. chamom.
„ laukinė	Chrysanthemum cham.	Wild chamomile
„ šlovingoji	Anthemis nobilis	Chamomile
Sald medis	Glycyrrhiza globra	Licorice
Saudalis baltas.	Santalum album	Sandal-wood
Sudabražolė	Stillingia sylvatica	Queen's-root
Strutis	Phytolacca decandra	Pake-root
Smalingė	Silphium gunniferum	Rosin-weed
Šurukai	Malva ratundifolia	Mallow
Šalavija laukinė	Salvia pratensis	Meadow sage
Šalpušnis	Tussilago farfara	Cult's-foot root
Šaukštis	Anemone undiflora	Cult's foot
Šiaudinėlis	Helichrysum	Everlasting
Truklė	Ononis arvensis	Rest-harrow
„ apskritlapė	Ononis ratundifolia	Round leav. r.h.
„ augštoji	Ononis antiquarum	Rest harrow tall
Tymas — žiurėk	Šefranas (Mot. Bals. N 11, 1918)	
Timinėlis — žiur.	Čiobrelis (Mot. Bals. N 11, 1918).	
Ublunė	Azalea	False Honey suc.
„ švelnioji	Azalea arborescens	Smooth Azalea
„ liepsninė	Azalea calendulacea	Flame Azalea
„ kanadiška	Azalea rhodara canad.	Canad. rhodara
„ pelkinė	Azalea undiflora	Swamp-pluk
Vaivaras	Empetrum nigrum	Crowberry
Varlemėtė	Mentha aquatica	Calamint
Varputis	Triticum	Quitch grass
Varnalešas	Arctium lappa	Burdock
Valungė	Anemone nemarosa	Pulsatilla
Žvaigždunė	Aster chinensis	Starwart
Žvagulis	Capsella	Shepherd's purse
Žvaginis	Rhnanthus crista	Penny grass
Žvangutis — žiurėk	Žvaginis.	
Žviržolė	Epiger repens	Gravel plant

(Toliau bus)

KORESPONDENCIJOS

PHILADELPHIA, PA.

Gruodžio 8 d. įvyko L. M. P. S. 46 kp. prakalbos Richmonde. Kalbėtojas buvo kvieisti J. Bekampis ir Ks. Karosienė, bet J. Bekampis buvo priverstas tuo laiku išvažiuoti į kitą miestą su reikalais, ir delei to negalėjo kalbėti. Jo vieton likosi pakviestas d. J. Jukelis, kuris dabar važinėja po visas Jungt. Valst. LSS. Agitacijos F. do reikalais. Drg. J. Jukelis kalbėjo dviem atvejais. Pirmoj prakalbos dalyj aiškino reikalingumą darbininkėm-moterims organizuotis į tikrai darbininkiškas organizacijas, kaip L. M. P. S. Ragino prisidėti prie tos organizacijos, ir aiškino abelnai varginą moterų darbininkių padėjimą. Prie L. M. P. S. 46 kuopos prisirašė 9 narės, o prie L. M. P. S. 11 kuopos 10 naujų narių; viso tose prakalbose prisirašė 19 narių. Po pirmaj daliai Jukelio prakalbos LSS. 1 kp. Choras sudainavo porą dainelių ir drg. Galginas deklamavo porą eilučių. Po to kalbėjo drg. Ks. B. Karosienė, kuri trumpa, bet aiškia ir jautria kalba nušvietė abelną darbininkių sunkų padėjimą, jų persekiojimą iš pusės valdančiosios klesos, o ypatin-gai persekiojimą darbininkių vadovų, kurie kovoja už proletariato buvį pagerinimą. Kalbėtoja sumanė ir perskaitė protesto rezoliuciją prieš pasmerkimą T. Mooney amžinam kalėjimui, reikalaujančią, kad Mooney būtų tuoj paliuosuotas.

Rezoliucija priimta vienbalsiai su didžiausiu entuziazmu. Iš publikos girdėjosi balsai, kad jei Mooney nebus paliuosuotas, darbininkai išeis į generalį streiką. Publikoj buvo matyt pritarimas ir pasiryžimas streikuoti, jei tik bus reikalas.

Toliau kalbėjo d. Jukelis antru atveju. Kalbėtojas pasiskundė, kad buvo bandoma jį suvaržyti ir nurodyti, ką jis gali kalbėti, o ką ne, bet jis užreikė visą atsakomybę už savo kalbą jis imąs ant savęs ir kalbės tą,

kas jam atrodo reikalingiausia ir naudingiausia.

Kalbėjo apie Europos revoliucijas ir Rusijos darbininkių valdžią. Pasiremdamas tų sugrįžusių iš Rusijos asmenų, ypatin-gai John Reed'o pasakojimais, nupiešė buržuazijos ir Rusijos didžturčių padėjimą, kada darbininkai paėmę valdžią į savo rankas, privertė ir tuos dykaduonius dirbti lygiai su darbininkais, nes darbininkiškos Rusijos valdžios obalsis yra: "Kas nedirba, tas negali nė valgyti".

L.M.P.S. 46 kp. aukavo LSS. Aps. ir dui \$25.00. Proletarė.

SO. BOSTON, MASS.

Lapkričio 9 d. L. M. P. S. 13 kuopa statė scenoj "Karės Metu" ir "Užsipelnė Diplomą". Visas roles lošė moters. Sulošė vidutiniškai. Publikos atsilankė skaitlingai; kuopai liks pelno.

Kai-kurie vyrai pirma vaidinimo, stengėsi pajuokti tas moteris, kurios lošė vyrų roles. Kuomet atlošė, tai mūsų vyreliai vieni kitiem kartojo: "Tai visgi jos gerai atlošė".

Buvusiam kuopos susirinkime nutarė surengti "Kelinių kontestą". Draugės su mielu noru apsiėmė surengti. Bet kada reikėjo rinkti komisiją "Agitacijos Savaitei", tai per bėdą galima buvo priprašyti, kad apsiimtų į komisiją.

Lapkričio 24 d. Lietuvių salėj LSS. 60 kuopa turėjo prakalbas. Kalbėjo d. St. Michelsonas. Publikos buvo pilna salė. Buvo renkamos aukos dd. Šukio ir Stilsono bylom. Surinko 217 dol. su centais.

Suvalkietė.

CHICAGO, ILL.

Rengiuosi, rengiuosi, ir, rodos, niekad negalėsiu prisirengti parašyti iš Chicagos "apie viską". Ir šiuo kartu tenka progos

parašyti tik apie 29 kuopos, LMPS., vieną kitą darbelį.

Šita kuopa, lapkričio 17 d. statė scenoj d. Dundulienės sutaisytą veikalėlį "Grazioji Mageliona". Priderėtų pasakyti bent keletą žodžių apie patį veikalą, bet nenorėdama padaryti kam-nors, kad ir mažiausį nepasitenkinimą, nutylėsiu. Pagaliaus, juk juo mažiaus mes kalbame apie atskirų asmenų gabumus, tuo gražesnis sutikimas tarp mūsų pasilaiko. Pagirsi, tuoj tulos sakys, kad bereikalingai giri; papeiksi, tai sakys, kad niekini. O jeigu visai bešališkai pasakysi, tai, suprantama, nė vienai neįtiksi.

Negalima, tečiau, užtylėti veikalą atvaidinusių lošėjų. Petro rolėj figuravo J. Augustinavičius. Jis taip pritinkančiai vaidino, kad rodos geriaus ir negalima. Labai toje rolėje nusisekęs jo judėjimas, rusiško inteligento tipas ir kalba, tarytum, išstatė prieš publikos akis tą tikrąjį Petrą. Aš vis maniau, kad visi gerieji aktoriai glūdi "rytuose", pasirodė visgi, kad jų yra ir "vakaruose". Gražiosios Magelionos rolėje dalyvavo p-lė Navikaitė. Jos tipas toj rolėj, sakysiu, tik vidutiniai; gi menas bei vaidinimas taip-pat buvo tik apčiuopis. Bet iš darbininkės mergaitės nereikia ko daugiau ir reikalauti. Pažymėti verti: d. Dundulienė (Alvarijos rolėj), p-nas Karsokas (Karaliaus Neapolio rolėj) ir p-nas Stonis (klioštoriaus tarno rolėj). P-nas Stonis gali lošti, be abejonės. Ir kiti visi pusėtinai vaidino.

Žmonių buvo pilnutėlė svetainė. Tikimasi ir pelno.

Reikia bent keliais žodžiais aptarti Agitacijos Savaitę. Nežinau, kaip pavyko kitoms kuopoms, bet jau mūsų kuopai, tai sakysiu, visai prastai. Gal todėl taip atsitiko, kad vietos rajonas, ne kuopa, rupinosi prakalbų surengimu. Išgarsinta labai prastai, kalbėtojų laiku neprisiūsta, žodžiu, nieko nedaryta, kaip reikia. Gerai, kad dar draugas Kukutis pribuvo, nors ir gero-kai vėlai. Jis kalbėjo tečiau labai gražiai ir patenkinančiai klausytojus, kurių, iš-

teisybės, nedaug tebuvo. Atvažiavo ir d. Stilsonas, bet jau pervėlai. Šitaip nenusisekus, kuopa ruošiasi prie didelių prakalbų su įvairiu programu.

Kuopos susirinkime, lapkričio 20 d., tapo paskirta \$5 LSS. Aps. Fondan. Taipgi buvo pakeltas klausimas, kad surengus "M. B." nauda koncertą. Nedaug narių tebuvo, tai likos atidėta sekančiam susirinkimui.

Negaliu užbaigti neparaginus sesutes prie gyvesnio veikimo. Juk ir reikia jas raginti, raginti amžinai raginti... Kuopos narės, regis, turi ir laiko, ir sugabumo daug daugiau veikti, negu šiandien veikia. Nenoriu skaudžiai barti, bet turiu pasakyti, kad, sesutės į susirinkimus tai jau butinai turite visos ateiti; jeigu nė tiek negalima, tai ištikrųjų sarmata ir progresistėmis vadintis. Be to, mes privalome daugiau veikti, idant prikalbinus naujas nares. Kur tik sueiname laisvas moteris-merginas, aiškinkime joms mūsų Susivienijimo tikslą, naudingumą ir tt. Platinkime "M. B."

Biržietė.

ANSONIA, CONN.

L. M. P. S. 15 Kuopos veikimas.

L. M. P. S. 15 kp. neblogoi gyvuoja, nors šiais metais daug nuo veikimo sulaukė ligos ir dabartinis padėjimas. Vienok mes vis nenuleidome rankų. Surengėme teatrą, koncertą ir dvejus prakalbas; turėjome du baliu ir vieną pikniką. Viskas puikiai pavyko ir kuopai liko pelno. Įsteigėme lavinimosi vakarus, kas yra labai naudinga draugėms, nes viena nuo kitos šio-to pasimokina.

L. M. P. S. 15 kp. laikytame susirinkime gruod. 1 d. paaukavo iš kp. izdo \$10.00 "Moterų Balso" naudai, ir \$5.00 LSS. Ap-sigynimo Fondan; taip-pat mūsų kuopa siuntė delegatę į L. M. P. S. II suvažiavimą. Delegate buvo d. Raulinaičiūtė, kuri mums parvežė daug naudingų žinių. Mūsų kuopa taip-pat turi nusipirkus "Laisvės" šėrų ir aukavo \$5.00 "Laisvės" popieros fondui.

Kuopos Narė.

STOUGHTON, MASS.

L. M. P. S. 52 kp. 30 d. lapkričio, 1918, buvo parengus koncertą ir balių su gražiu programu, kuris susidėjo iš dainų, skambinimo pianu, deklamacijų ir sulošta trumpa komedija. Viskas atlikta gerai ir publika likosi pilnai patenkinta. Žmonių atsilankė pusėtinai burelis ir visi gražiai linksminosi. Pelno liko \$15.14. Pusė pelno nutarta buvo paskirti našlaitei L. Viežaitėi. Be to, prie kuopos prisirašė 9 naujos narės.

Gruodžio 12, 1918, buvo mėnesinis susirinkimas, kuriame nutarta paaukauti iš izdo \$5.00 LSS. Aps. Fondan ir narės sudėjo \$2.40; viso pasiūsta \$7.40.

Rugs. 28 d., 1918, į "Mot. Balsu" fondą aukavo iš izdo \$10. Nors kuopa ir neturtinga, vienok neatsisako remti darbininkų bei darbininkių reikalus. Tai yra pagirtinas darbas. Tikiuos, kad ir ant toliaus nenustos energijos darbuotis.

Be to, kuopa įkurė rankų darbų mokyklą per žiemos sezoną, kuri buna paneidėlio vakarais, kaip 7:30 val., socialistų sveitainėj. Geistina butų, kad kuodaugiausia lankyti.

Nutarta mokintis kokį-nors veikalą bendrai su draugais socialistais. Reiškia, kuopa darbuojasi, kiek tik gali.

O. Gugienė.

LEWISTON, ME.

Gruod. 1 d. L. M. P. S. 40 kp. savo mėnesiniame susirinkime tarp kitų kuopos reikalų, nutarė surengti "Vainikų Balių" gruodžio 25 d. ir visas pelnas nutarta paskirti "Mot. Balsui".

L. M. P. S. 40 kp. Lewiston, Me., iš savo izdo paaukavo \$5 LSS. Aps. Fondui ir aukavo šios draugės: J. Jurkšaitė, R. Gabuzaitė po \$2.00; P. Aleknienė 50c; E. Krapavickienė, E. Laudanskaitė, E. Martinkienė, T. Bagdonienė, A. Barkauskienė, E. Kaulakienė, E. Vilaniškienė po 25c; A. Laudanskienė 10c; viso narės suaukavo \$6.35; pridėjus \$5.00 iš kp. izdo, pasidarė \$11.35.

E. Kaulakienė.

Pinigus gavome ir perdavėme LSS. Aps. Fondui. Širdingai ačiu visoms aukavusioms.
"M. B." Adm.

ELIZABETH, N. J.**Salomejos Kablienės laidotuvės.**

Gruodžio 5 d., 1918, mirė draugė S. Kablienė. Paliko dideliam gailestij vyrą, sunų 15 metų amžiaus ir dvi dukteris: vieną 13 metų, antrą 10 metų. Velionė buvo laisva moteris; prigulėjo prie L. M. P. S. 4 kuopos ir "Sunų ir Dukterų" pašalpinėj draugijoj. Gruodžio 7 d. lavonas liko sudegintas krematorijoj. L. M. P. S. 4 kp. aukavo gražų gyvų gėlių vainiką, su užrašu: "Auka mirusiai draugei nuo L. M. P. S. 4 kp." Per miestą palydėjo daugybė publikos ir benas; į krematoriją lydėjo 13 vežimų. Beną pasamdė L. M. P. S. 4 kp. ir prisidėjo L. D. P. klubas, aukaudamas iš izdo \$5.00. Pavieniai asmens aukavo: J. Kušlis \$2.00, A. Mukutėnas, P. Vaičionis, A. Kušlis, B. Vizčius, L. Spaičis, S. Liutkus, J. K. Plungis, F. Nakas, J. Vizbaras, B. Dikčius, Urba, K. Urbonas, Kanslierienė po \$1.00; A. Gilman, Budrienė, J. Usiukas, Ad. Lukaševičius, V. Šerelis, P. Kardokas, J. Juozaitis, Užkurėnas, Bukauskas, D. Sakavičia, K. Churlis po 50c. Viso suaukavo nusamdymui beno \$25.50; likusius \$24.50 dadėjo L. M. P. S. 4 kuopa.

Čia yra viena velionies sesuo, akla fanatikė, kuri su kitom kumutėm prie mirusios kėlė trukšmą, visokiais budais stengėsi, kad neleidus palaidoti kuną krematorijoj. Atsinešė nuo kunigo raštą, užginantį laidot krematorijoj, mat manė tuom nugazdyt mirusios vyrą. Dar juokingiau: anūrytojaus nuvažiavo į krematoriją parsivežt lavoną, ir vežt į bažnyčią. Mat manė, kad dar nesudegė. Krematorijos užveizda nusijuokė ir pasiulė imti pelenus.

Matot, kiek pas kunigo pasekėjus dar yra supratimo! Biedni tie fanatikai, nesupranta, bet ir nenori suprasti.

J. Yusk. Bistrajienė.

Šeimyninkių Skyrius

BALTA DUONA.

Abelna taisyklė duonos kepimui yra: 1 kvorta pieno arba šilto vandens, ant 5-ių kvortų miltų, ir vienas didokas puodukas mielių, ištirpintų šiltam vandenyj. Įmaišyk dalį duonai paskirtų miltų su mielėm ir pienu arba vandeniū, įdėdama biskutį druskos, kas nori gali dėt ir cukraus biskį, palei skonį.

Reikia įmaišyt iš vakaro ir ant rytojaus bus galima kept. Įmaišant reikia gerai išmaišyt, kad miltai nebutų šmotuoti ir ne labai tiršta tešla. Pieno ar vandens reikia naudot visada šilto, bet ne karšto. Įmaišius reikia apdengt švarių rankšluosčiu ar bile švariu skuduriuku uždengt dar kuonors šiltu ant viršaus ir padėt žiemą šiltoje vietoj, o vasarą—lengvai apdengus reikia padėt vėsioje vietoj. per naktį. Ant rytojaus sudėk likusią miltų dalį ir minkyk apie pusę valandos, apverčiant tešlą ant visų pusių. Tešla turi but labai gerai išminkyta, taip kad atstotų nuo rankų ir nuo indo, kuriame minkoma. Kada tešla nebelimpa prie rankų, padalink ją į keturias dalis ir sudėk į taukais išteptas, bei miltais išbarstytas blekes. Sudėjus į blekes padėk šiltoje vietoj, kad pakiltų. Kada pakyla ant tiek, kad pasidaro veik dvigubo didumo, įdėk į karštą pečių. Pečius turi but tokio karščio, kad šaukštukas miltų, įdėtas į jį per minutą laiko paruduoja. Pabėrus miltus ant torielkutės, įdėk į pečių ir jei į minutą laiko paruoduoja,—dėk duoną.

Tokie didumo duonos kepalukai ima apie 40 min. arba 1 val. laiko kept. Iškepusią duoną galima pažint palei lengvumą. Iškepusi duona buna lengva, o žalia—sunki. Išėmus iš pečiaus, reikia išimt iš blekių, suvyniot į švarų, tam-tikrą skuduriuką, ir padėt į šalį, kol atšals. Galima stačiai padėt ant torielkos, bet niekad nereikia dėt ant medinio stalo, kol karšta, nes karšta duona garuoja ir pritraukia medinio kvapo.

BALTA DUONA ANT GREITUJŲ.

Norint greitai iškept baltos duonos, reikia paimt 1 kvortą miltų, biskutį cukraus, truputį druskos ir 2 mažus šaukštukus kepamų miltelių (baking powder); sumaišyt tą viską su miltais, įpilant pusanteros pantės šilto pieno. Reikia išmaišyt greitai ir gerai, kad nebutų šmotukų ir supilt į taukais išteptas bei miltais išbarstytas blekes. Kept reikia vidutiniškai karštam pečių apie 45 minutes. Kas nenori, gali cukraus nedėt ir vietoj pieno, naudot šiltą vandenį. Su pienu, žinoma, buna geresnė duona. Galima dėt porą šaukštų gerų, šaltų taukų, tada duona buna dar geresnė.

RUDA DUONA.

Išsijoti reikia į gilų bliudą 1 puoduką kukuruzinių miltų (cornmeal), ir 2 puoduku ruginių miltų, vieną šaukštuką druskos ir vieną šaukštuką valgomos sodės. Galima dėt daugiau korninių miltų, kaip ruginių, palei skonį, bet jei daugiau dedama, tada tešla turi but minkštesnė ir ilgiau reikia kept, o jei ruginių miltų daugiau, tešla turi but pusėtinai kieta. Į vieną pantę karšto vandens reikia įpilt 1 puoduką malaso ir gerai sumaišyt su vandeniū. Padaryt duobutė miltuose ir palengva pilt tą vandenį su malasu, nuolat maišant. Išmaišyt gerai, kad nebutų šmotuota ir paėmus dubų blekinį pudingo indą, arba bile kokį gilų indą, į kurį telpa 3 pantės, ištept jį sviestu ir sudėt tą tešlą. Paskui tą indą įstatyt į didesnį indą su verdančiu vandeniū. Virt nuolat 4 valandas, daboiant, kad vanduo nuolat virtų vienodai ir neįsigautų į tešlą, o nusekus vendeniui, dapilt tokio-pat verdančio vandens, kad neturėtų progos nusstot virt.

Paskui išimt iš vandens ir įdėt į karštą pečių ant 15 minutų, kad apdžiotų ir pasidarytų pluta. Išėmus iš pečiaus, valgyt kol karšta.

Liet. Moterų Progr. Susivienijimo Reikalai

L.M.P.S. CENTRO SEK. PRANEŠIMAI.

Susitvėrė nauja, L. M. P. S. 69 kuopa, W. Lynn, Mass. Sekr. K. Kasparaitė, 52 River St.

Likviduota 59 kuopa, So. Manchester, Conn. Z. Puišiotė,

L.M.P.S. Centr. Sekr.

DELEI L.M.P.S. II SUVAŽIAVIMO NUTARIMŲ.

Kadangi dabar yra laikas apsvarstyti suvažiavimo nutarimų, tai ir aš norėčiau pasidalyti keliomis mintimis su draugėmis apie kai-kuriuos tarimus.

1. Mano nuomone, labai geras yra nutarimas, tai įsteigti Literatūros ir Apšviotos Komitetą. Tas komitetas netik kad palengvins darbą Pild. Komitetui, kuris turi ir taip ne mažai darbo, bet ir daug ką galės nuveikti delei abelnos narių apšviotos, jeigu tik tas komitetas susidės iš nusimanančių draugių. Patartina narėms balsuoti už šį tarimą.

2. Mano supratimu taip-pat yra geras nutarimas, kad "M. B." redaktorė atsakinėtų tik į tokias polemikas, kurios tiesioginiai palies L.M.P.S. ir "M. B.", nes tokios "polemikos", kokiomis paskutiniu laiku veik kiekviename "M. B." num. L.M.P.S. narės ir pašalinės skaitytojos buvome vaišinos, nė jokios naudos neatnešė, ir negali atnešti, o tik sukelti ir jau išdalies sukėlė aklą frakcionizmą. Musų, dar jaunutės organizacijos spėkos neturi but skaldomos! O jeigu pas kai-kurias drauges randasi daugiau energijos, negu kad jos gali suvartoti dirbdamos L.M.P.S. labui, ir jos interesuojasi tais ginčais, kurie pas LSS. narius užima vyriausią vietą, tai gali, kaip pavienės L.M.P.S. narės eiti ten ir ginčytis, kiek tik joms patinka. L.M.P.S. nėra išimtinai tik socialisčių organizacija: čia randasi, jeigu neklystu, didesnė pusė nesocialisčių. Taigi musų pareiga yra supažindint jas su socia-

lizmo idėja, o frakcijas jau jos pačios pasirinks. Dabar gi jos nesuprasdamos socializmo idėjos, nesupranta nė tų ginčų, nėgi jais interesuojasi, bet prisiskaičiusios tokių "polemikų", kurios daugiausia susideda vien tik iš įžeidimų ir išniekinimų ypatų ar laikraščių, ir jos tarp savęs pradeda ginčytis, vienos užtardamos įžeistą ypatą ar laikraštį, o kitos redaktorę. Kokia iš to nauda? Patartina balsuoti už šį nutarimą.

3. Nutarimas leisti "M. B." dukart į mėnesį gana geras, bet ar tai bus galima įvykinti, tai ateitis parodys.

4. Nutarimas suvienyt fin. sekretorės, admin. ir redaktorės įstaigas, mano supratimu, yra negeras. Nes sunku bus gauti ypata, kuri bus kompetentiška tuos visus darbus atlikti. Mat administratorė turi būti gera "biznierka", o redaktorė turi but apsipažinusi su literatišku darbu, turi žinot gramatiką, žodžiu sakant, turi but "gramotna". Kas gi bus, jeigu mes gausime gerą "biznierką", o bus "bezgramotna", arba vėl, gerą redaktorę, o neapsipažinusių su administratorės pareigomis. Man rodo si butų buvę geriau, kad butų nutarusios suvienyt abiejų sekretorių ir administracijos darbus, o redaktorę palikti atskirai.

5. Kas del rezoliucijų, tai mano nuomone, yra remtinios dvi, kurios tilpo "M. B." num. 12: Užuojauta d. Debsui ir taktikos klausimu. Bet rezoliucija link A. L. D. Tarybos, tai turėtų but atmesta. Taip kalbu ne todėl, kad man norėtųsi agituoti už, ar prieš tą tarybą, bet todėl, kad ten nieko aiškaus nepasakoma, ir kaip pati pradžia tos rezoliucijos pasako, tai mes tik todėl priešinamės tai tarybai, kad kitose organizacijose "apsireiškė didžiausias nepasitenkinimas". Na ir pakartota jau pusėtinai nusidėvėjusi pasakaitė apie "darbininkų klaidinimą" (kuri irgi nėra tos rezoliucijos autorės patentu), o tas taip ir atrodo, kad jeigu kitos organizacijos butų pasitenkinu-

sios ta taryba, tai ir mūsų butų buvusi gera ir neklaidinga. Pabaiga taipgi nėra aiškesnė: ten pasakyta, kad suvažiavimas pageidauja, kad mūsų, L.M.P.S., kuopos bei narės nereintų minimos tarybos. Na, o juk visi žino, kad pageidavimas arba patarimas, jeigu jis nėra nutarimas, nėra ir negali būti įstatymu. Kilus klausimui apie rėmimą arba prisidėjimą prie tos tarybos visai bus galima aiškinti, arba nepriimti to pageidavimo, kuomet jis nėra įstatymu, nors ir būtų didžiulios priimtas, arba ką-gi darysime su tomis kuopomis, kurios jau tą tarybą rėmė ir neatsisako ant toliaus remti? Argi norime ir mes tokios suirutės, kokią turi LSS? Geriausia negaudykime vėjo su rėčiu, nes vistiek nesugausime. Kam tas laiko eikvojimas.

M. Baltuškienė.

P. S. Lai niekas nemano, kad aš, rašydama prieš šią rezoliuciją, turiu norą įžeisti rezoliucijos autorę. Ta draugė man yra lygiai gerbiama, kaip ir visos kitos L.M.P.S. narės.

M. B.

Redakcijos prieraišas.

Drg. Baltuškienė nurodo, kad L. M. P. S. II Suv. tarimas, kur sakoma, kad "M. B." redaktorė atsakinėtų tik į tokias polemikas kurios tiesioginiai palies L. M. P. S. ir "M. B." yra geras ir pataria balsuoti už jį. Ištikrųjų gi tas tarimas yra nelogiškas, ir kaip toki L. M. P. S. narės turėtų atimest. Kodel jis nelogiškas? Todel, kad perskaičius jį negalima suprast, kas ten norima pasakyt. Ten pasakyta, kad "M. B." redaktorė atsakinėtų tik į tokias polemikas, kurios tiesioginiai palies L. M. P. S. Reikia but Salamonų, kad šitą sakinį suprast. Neatsakinėt į polemikas... Juk atsakinėjama ne į polemikas, bet į užmetimus, arba į kritiką. Gi tas atsakinėjimas į užmetimus ir yra vadinama polemikoms.

Jeį norima buvo, kad "M. Balsas" nekritikuotų tų darbininkų suvedziotojų, kad jis nenurodinėtų darbininkams, kurie jų vadovai eina tikruoju socializmo keliu, o kurie mulkina juos, prisidengę socializmo skraiste, tai reikėjo nutart, kad "M. B."

red. nekritikuotų darbininkų vadovus, ar laikraščius. "M. B." neatsakinėjo į polemikas, bet kritikavo tulus laikraščius ir tulus darbininkų mulkintojus, ir atsakinėjo į jų užmetimus kairiems socialistams, o ne į polemikas.

Šitas suvažiavimo tarimas visai neuždraudžia "M. B." redakcijai kritikuot bent ką; ir jis neuždraudžia atsakinėt į užmetimus, daromus "M. B" pakraipai ar taktikai. Jis uždraudžia tą, kas visai nebuvo daroma. Kame čia logika?

"M. B." redakcija pasitiki, kad L. M. P. S. narės bus logiškomis, supras, kad tokis tarimas neturi jokios vertės, bet tik pastato ant juoko visą L. M. P. S. ir atmes jį, kaip toki. Kaslink d. Baltuškienės išvedžiojimų, surištų su kritikavimu darbininkų pažangos trukdytojų, mes žinome, kad susipratusios darbininkės pačios matys, kad tai yra sena opportunistų giesmelė, kurios d. Baltuškienė iš jų laikraščių prisiskaičius, atkartoja visai nepasvarsčius ar taip yra ar ne. Anot tos giesmelės, tai nurodymas darbininkams tikrojo jų kelio prie išsiliuosavimo, ir kritikavimas tų, kurie veda darbininkus į buržuazijos glėbį, yra darbininkų spėkų skaldymas. Bet kada tie d. Baltuškienės ir kitų jai panašių užtariamieji opportunistai teršia, šmeizija, kolioja geriausius darbininkų vadovus, tai tas nėra darbininkų spėkų skaldimu. Kur gi čia teisybė?

Socialpatriotai ir jų pasekėjai norėtų, kad darbininkai neprotautų, nekritikuotų jų, nenurodinėtų jų klaidų, bet sektų akiai paskui juos, nežiurint kur jie juos nevestų. Ne, darbininkai turi protaut, turi tēmyt, kuris vadovas veda juos tikru keliu, o kuris nori juos suklaidinti. Jie turi sekt tik tokius vadovus, kurie veda juos tikruoju tarp-tautinio socializmo keliu, o ne kokiais ten šuntakiais, kur mokinama palaikyt buržuaziją, remt jos sumanymus, klausyt jos, nesipriešyt, nežiurint nē to, kad ji užsimanytų išskerst visus darbininkus del savo pelno padidinimo. Štai kur mus veda arba bando

vest socialpatriotai ir tokius tai žmones d. Baltuškienei ir daug kitų užtaria ir smerkia "M. B.", kad jis, norėdamas gelbėt darbininkus bei darbininkes nuo tos prapulties į kurią bando juos nuvest tie neva socialistai, nurodinėja tų šiaudinių socialistų klaidas ir patare, kad darbininkai nesektų jų, nes jie neina tikroju keliu, vedančiu prie geresnės ateities.

Anot d. Baltuškienei, tokie patarimai ar perspėjimai nepadaro jokios naudos. Tegul darbininkai klaidžioja sau, kaip avys po girią, kam gi juos perspėt, kam nurodinėt tikrąjį jų kelią! Jei laikr. ar vadovų principų kritikos sukelia ginčus narių tarpe, tai tas parodo, kad narės protauja, nes žmogus, kuris neprotauja, jis ir nesiginčija. Jis tiki į viską, kas jam ką pasako, ir kur vėjas pučia, ten jis linksta. O protaujantis žmogus netiki akiai visam kam, kas jam pasakoma, bet naudoja savo protą ir matydamas, kad bandoma jį suklaudyti, jis svarsto, kuriuo keliu bus jam geriausia eiti, ir nors iš sykiu jis gali pasirinkti klaidingąjį kelią, bet besvarstydamas, bediskusuodamas, jis pamatys savo klaidas ir sugrįš ant tikrojo kelio.

Katalikai nesiginčijo su kunigais, šventai tiki ką jie jiems pasako, ir kokia jiems iš to nauda? Tokia, kad kunigai išvilioja iš jų paskutinį centą, parduoda jų reikalus kapitalistams, padaro juos amžiniais vergais, ir net jie patys nežino to, kad jie yra tais vergais. Kodel? Todel, kad jie nesiginčijo, neprotauja, nesvarsto. Kunigas pasakė—tai šventa, kritikuoti jo nevalia. Tokia tai logika mūsų socialpatriotų ir jų pasekėjų. Grigaitis pasakė—tai šventa; kaipgi galima jį kritikuoti,—prasižengimas! spėkų skaldymas! O jei Grig. šmeižia tikruosius darbininkų vadovus. Jei jis iškolioja juos bjauriausiais žodžiais, tai tas gerai,—jūs apšmeižtieji tylėkit, nes tai Grigaitis—socialpatriotų autoritetas,—kalba.

Rezoliucija C. L. D. Tarybos klausimu esanti nesuprantama, neiški draugei Baltuškienei. Ji sako, kad mes tik delto nepritariam jai, kad visos kitos organizacijos ne-

pritaria. Visai ne. Drgė Baltuškienei vieną žodį pasigavusi daro išvedimą. Kodel d. Balt. nepaminėjo kitų priežasčių, kurios toje rezoliucijoje paminėtos, bet tik tą vieną? Tai yra "dantų užkalbinėjimas", tokia kritika. Ten pasakyta, kad "visose darbininkų progresyvių organizacijų centruose ir kuopose apysireiškė didžiausias nepasitenkinimas Tarybos **opportunistiniais obalsiais** Lietuvos ir dabartinio krizio klausimu ir kad darbininkų išsiliuosavimas yra tik jų bendroje kovoje prieš visokius išnaudotojus,—svetimus ir savuosius. Kad darbininkam reikalingos tik tokios organizacijos, kurios pripažįsta klesų kovą ne tik teorijoje, bet ir praktikoje, ko **visai nepripažįsta C. L. D. Taryba**. Štai kodel suvažiavimas pataria L. M. P. S. kuopoms ir narėms neremt tos tarybos, o ne vien delto, kad kitos organizacijos nepritaria. Kodel d. Baltuškienei visos kitos priežastis apleido, o paminėjo tik tą vieną? Tai yra savotiška politika.

Kad suvažiavimas neuždraudė remti, o tik pataria neremti, tai kas tame blogo? Juk rezoliucijos nevisada buna įstatymu. Juk politiškus prasikaltėlius irgi pataria, o ne paliepia remti. Ne viską galima paliepti. Jei suvaž. butų nutaręs, kad kuopos negali visai remti tos tarybos, tai visos kuopos, kurios nori remti, butų reikėję išbraukti, o dabar braukti nėra reikalo. Jei tulos kuopos per savo nesusipratimą ir remt tą tarybą, tai suvažiavimas pasitiki, kad su laiku jos susipras ir pačios išstos iš jos be prievartos, o išbraukus jas, be abejo, paskęstų socialpatriotizmo bangose ant visados. Priėmimas ar atmetimas tos rezoliucijos parodys ant kiek L. M. P. S. narės yra susipratusios ir moka orientuotis gyvenimo klausimuose. Mes pasitikime, kad didžiama L. M. P. S. narių balsuos už tą ir už visas suvaž. priimtas rezoliucijas. Jokios suirutės iš to negali but. Tai įsivaizdinimas.

Kas del suvienijimo administratorės ir redaktorės įstaigų d. Baltuškienei išdalies teisybę sako, bet tas yra kolkas neišvengiama štai kodel: "M. B." eina dabar 32 psl.

didumo; suredaguot jį yra pusėtinai darbo, nes reikia tēmyt į literatūrą, susirašinėti su bendradarbiais ir tt. Ypata, dirbanti dieną dirbtuvėj nepajiegs vakarais suredaguot, gi apmokēt tokią algą, kad ji galētų iš to pragyvent, reiškia užlaikyt 2 apmokamas darbininkes, L. M. P. S. nepajiegs. Del šitų priešasčių suvažiavimas ir nutarē užlaikyt kol-kas tik vieną darbininkę. Kada L.M.P.S. praturtēs, tada bus galima užlaikyt 2 apmokamos darbininkēs. Kol kas to nėra galima.

ROSELAND, ILL.

Protesto rezoliucija.

L.M.P.S. 25 kuopa, laikytame susirinkime 15 d. gruodžio, 1918 m. Aušros svetainėj vienbalsiai nutarē protestuoti prieš L. M. P. S. III Rajono Tyrinėjimo Komisijos neteisingą pasielgimą. Kadangi kuopai pareikalavus, L.M.P.S. Pild. K-tas pavedē III Raj. ištirti ar tiesotai kuopa prašalino penkias nares, ir ar gali tvertis ant vietos antra L.M.P.S. kuopa, III Raj. komisija po viso ištirimo atrado tas nares kaltas, prasizengusias prieš L.M.P.S. kuopų konstitucijos straipsnį I, paragrafą II ir pripažino, kad už tokį narių elgimąsi, kuopa turi teisę jas prašalinti. Tada tyrinėjimo komisija labai viso Lietuvių Mot. Prog. Sus. Am. ir kad užbėgus visoms kalboms ir visiems priešams už akių, prašē jas pasitaisyti ir susitaikyti, prizadēdamos per šešis mėnesius atsistūsti vieną komisijos narę į kiekvieną kuopos susirinkimą, kad apsaugojus nuo užgauliojimo viena kitos. Kuopa tą komisijos pasiūlymą mielai priēmē ir sutiko priimti atgal išbrauktąsias nares bile tik jos pasitaisys. Vienok prasikaltusios atsiskakē pasitaisyti ir grįžti į kuopą. Kas del tvērimo ant vietos antros L.M.P.S. kuopos, tai komisija pasakē, kad jokiū budu čia negalima tverti antrą L.M.P.S. kuopą. O šiandien ant vietos randasi antra L.M.P.S. 67 kuopa, ir "Mot. Bal." num. 12, L.M.P.S. Pild. K. tarime8, sako: "pasiremiant III Rajono tyrinėjimo kom. pranešimu, kad ištikro tos

narēs netiesotai buvo iš kuopos prašalintos, nutarta duoti joms naują numerį". Iš šių žodžių aišku, kad III Raj. tyrin. komisija čia ištyrus ant vietos pasakē vienaip, o P. Kom. parašē kitaip. Užtai mes L.M.P.S. 25 kuopa protestuojam prieš tokį Rajono komisijos veidmainiavimą.

Antra, kadangi Susivienijimo Pild. K-tas leido naujai kuopai susitverti toj dalyj miesto, kur jau dveji metai gyvuoja 25 kuopa ir varo agitaciją tarpe vietinių lietuvių; kadangi Kensingtonas, kur naujoji kuopa susitvērē skiriasi tiktai skersai gatve nuo Roselando ir kad dabar abiejų kuopų veikimas įvyksta toj pačioj vietoj ir svetainėj Roselande, kaip tai: mitingai, rengimo vakarai ir agitacijos skleidimas tarpe vietinių moterų, tad mes dabar sutinkame daug keblumų nuo vietinės publikos ir tarpe savęs. Todel dar kartą tegul buna nutarta del teisybės ir L.M.P.S. labo, kad Pild. Kom. peržiurētų dalyką išnaujo ir kad ta naujoji 67 kuopa, jeigu jau jai ištikro rupi moterų ir pačių savęs apšvieta, kad butų perkelta į West Pullman arba į Burnside.

L.M.P.S. 25 kp. valdyba:

Org. P. Stiklytė-Raudienė,

Nut. sekr. J. Grybienė,

Izdin. J. Sadulienė,

Fin. sekr. G. Kučinskienė.

L. M. P. S. VIRŠININKĖS 1919 M.

Einant "Mot. Bals." spaudon, gavome nuo sekretorės pasekmes balsavimo. Sekamam "M. B." num. tilps pilna balsavimo blanka, o dabar skelbiam tik išrinktas drauges. Pild. Komitetas: Petrikienė—515 balsų; Karosienė—392 b.; Michelsonienė—342 b.; Baltuškienė—239 b.; Bekampienė—224 b. Sekretorė Z. Puišūtė—536 bals. Iždininkė E. Žilinskiūtė—348 b.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI.

Al. Margeriui.—Jūsų straipsnį X Spinduliai sunaudosime. Labai ačiū.

P. S. M.—Jūsų "eilės" nėra jokios eilės, bet proza. Negalėsime sunaudot.

NAUJOS KNYGOS.

“Kokius dievus žmonės garbino senovėje”. Trumpas ir aiškus dievų aprašymas, pradedant nuo saulės garbintojų iki pat krikščionių gadinės. Sulyg svetimų šaltinių parašė Iksas; išleido “Keleivis”. Pysl. 271. Kaina \$1.00.

Labai įdomi knyga. Patartina kiekvienam ir kiekvienai perskaityti. Gaunama “Keleivio” adm.

“Minykų kunigų darbai Fillipinų salose”. Ištraukos iš W. H. Tafto raporto S. V. prezidentui apie padėjimą Filipinuose. 64 pysl., mažo formato; kaina 35c. Išleido Liet. Laisvamųjų Federacija. Autoriaus vardas nepažymėta.

NUO ADMINISTRACIJOS.

Draugės progresistės! Malonėkite atleisti, kad žadėtąją Kalėdų dovaną negavot laiku, t. y. prieš kalėdas. Mat, knygtaisiai buvo prižadėję sulankstyti tą knygutę daug anksčiau, bet darbą užvilko ir tokiu būdu negalėjome prieš kalėdas išsiuntinėti kuopoms. Dabar knygutė “Ką Kiekvienas Mot. Priv. žinoti” jau gatava ir pradėdame siuntinėti.

Daugelis kuopų pridavė savo narių skaičių, bet dar ne visos. Laukiame daugiau.

KAS REMIA “MOT. BALSĄ”.

Waterbury, Conn.

Gruodžio 1 d. 1918, L.M.P.S. 12 kuopa surengė draugišką vakarienę tuo tikslu, kad daugiau susipažinus su pašaliniais žmonėmis; taipgi parodyti, kad L.M.P.S. 12 kp. dar visai nenumirus, nors tulą laiką nebuvo nieko rengiama. Priežastis buvo tame, kad ta baisioji epidemija daug mums užkenkė. Per šią vakarienę buvo įnešta paaukauti “Moterų Balsui” Aukų surinkta \$27.00, o kadangi dar liko \$3.00 pelno nuo vakarienės, tai viso pasidaro \$30.00.

Aukavo sekantiesi ypatos: Pl. Motiečius, J. Pakušaitis, K. Pakušaitė, J. Dambauskas, K. Kubilius, P. Kerutienė, Z. Ra-

manauskas, M. Steinys, A. V. Bertulis, A. Kučauskienė, A. Welichka, M. Viktoraičiūtė, P. Shirvin, A. Kretavičiūtė, K. Cvirka, V. Zadrockis, J. Kemešis, N. Giegžniūtė, A. Eidukevičius po \$1.00; V. Kučauskas, P. Baltrėnas, N. Kervojūtė, A. Kantauta, J. Kantauta, K. Gerulaitis, J. Sliesoraitis, M. Samaliūtė, V. Valaitis, St. Kretavičia, B. Giegžniūtė, V. Kalvelis po 50c; J. Matas ir J. Baranauskas po \$1.00.

Kuopos susirinkimai buna kas antrą pėtnyčią kiekvieno mėnesio. Visos narės malonėkite lankyti į susirinkimus.

J. Mikalavičiūtė.

Cleveland, Ohio.

L.M.P.S. 24 kp. aukavo \$10.00 ir šios ypatos: M. Rimkienė, J. Daubaras po \$1; M. Januškevičienė, M. Mačionienė, M. Geibienė, M. Baltrušaitienė, M. Kairiukštienė, A. Tupčiauskienė po 50c; A. Kirvelaitienė 30c; P. Kirvelaitienė, M. Menčinskienė, M. Lozoraitienė, M. Brazaitienė po 25c. Viso suaukauta \$6.80. Vienos aukautojos vardas likosi neužrašytas.

L.M.P.S. 15 kp., Ansonia, Conn., prisiuntė \$10.00 “M. B.” fondui.

L.M.P.S. 34 kp. Fitchburg, Mass. aukavo iš izdo \$5.00 ir kuopos narės aukavo: O. Samulionienė, B. Šimkiūtė po \$1.00; O. Murininkienė, Eva Tamulionienė, B. Vilkienė po 50c; A. Mažolytė 25c; viso su kuopos auka pasidaro \$8.75.

L.M.P.S. 34 kp. prisiuntė \$5.00 ir pasižada ateityj daugiau paaukauti.

KOMPLIMENTAI “MOT. BALSUI”.

Draugė J. Mažeikienė iš Luke, Md., rašo: Aš taip myliu “M. Balsą”, kad negaliu jo niekad užmiršti. “Moterų Balsas”, mėnesinis žurnalas, bet daug daugiau naudos jame yra, negu dienraštij.

Drg. Il-žis ve ką sakė: “Kas dėl “Moterų Balsu” pakraipos, tai sakysiu, jog yra šiandien vienintėlis laikraštis, kuris nesikraipo į puses ir jokiomis skraistėmis nesikraipo”

dangsto, bet eina tiesiu ir tikru darbininkų keliu. Aš myliu "Mot. Balsą" ir sakysiu, jog garbė jums draugės priklauso už jo teisingą poziciją.

L.M.P.S. V RAJONO KONFERENCIJA.

Kuopų atydziai.

L. M. P. S. V Rajono II konferencija įvyks nedėlioį, 2 d. vasario (February), 1919, Philadelphijoj. Prasidės lygiai 10 val. ryte.

Draugės! Pasirupinkite išrinkti delegates ir atsiųskite į konferenciją, nes turėsime labai daug svarbių reikalų apsvarstyti. Delegatės turi but renkamos sekančiai: po vieną nuo kiekvienos dešimties narių ir viena delegatė nuo kuopos.

Visos į darbą! Dabar toks momentas, kad snausti negalima,—reikia vest agitaciją ir rodyt tiesą visuomenei, nes visokie parazitai naudojami proga ir klaidina visuomenę. Svarstykite bėgamus dienos reikalus kuoplačiausia susirinkimuose ir prisiųskite kuodaugiausia gerų sumanymų į busimąją konferenciją. Tuomet galėsime pasekmingai darbuotis visuomenei.

Ks. Baltrunytė-Karosienė, org.
535 N. Marshall St, Phila., Pa.

PHILADELPHIEČIŲ DOMAI.

L. M. P. S. 46 kp. stato scenoje pušėtinai juokingą ir akyvą veikalą "Farmazonai", vasario mėnesį.

Kuopos susirinkimai buna kas pirmą ketvergą kiekvieno mėnesio. Sekantis susirinkimas įvyks sausio 21 d., 1919, Liet. Muzik. svetainėj. Toje pat svetainėj buna kuopos mokykla kas panedėlio ir seredos vakarą. Mokinama lietuvių gramatikos ir aritmetikos.

L. M. P. S. 46 kp. prakalbose Richmond, gruodžio 8 d. parduota literaturos už \$26.80.

MASKARADŲ BALIUS!

L. M. P. S. II kp. rengia gražų maskaradų balių, subatoį, 1 d. vasario (Feb-

ruary), 1919, Lietuvių Taut. svetainėj, 928 E. Moyamensing Ave. Įžanga 25c ypatai. Bus daug dovanų duodama už gražiausius kostiumus. Bus valgių ir gėrimų. Ateikite visi. Bus daug jaunimo iš kitų miestų.

Komisija.

L. M. P. S. II kp. savo susirinkimus laiko Rusų Sovietų Name, kampas 8-tos gatv. ir Fairmount Ave., Phila., Pa. Susirinkimus laiko kas antrą ketvergą kiekvieno mėnesio. Sekantis L.M.P.S. II kp. susirinkimas įvyks ketverge, sausio 9 d.

THE REVOLUTIONARY AGE.

Tokiu antgalviu Naujosios Anglijos kairieji socialistai pradėjo leisti laikraštį Pirmuoju redakterium pasirašo Louis Fraina. Bendradarbių tarpe randasi: Scott Nearing, John Reed, N. I. Hourwich, Ludwig Lore, Sen. Katayama ir G. Weinstein.

Laikraštis eina du kartu į savaitę. Jame telpa daug įdomių straipsnių apie Rusiją. Patartina draugams skaityt ir platint jį tarpe amerikonių darbininkų.

"MOTERŲ BALSO" KOMPLETAI.

Galima jau užsisakyti "Moterų Balso" kompletus. Kompletas bus 15 numerių, tai yra nuo pradžios gyvavimo—spalio 1916 metų iki sausio 1918 metų.

Kiekviena kuopa privalėtų nusipirkti kompletą kuopos archivui.

Bus puikiai apdarytas. Reikalaukite greitai, nes turime tik 100 egz. Kaina \$2.50.

L. M. P. S. PILD. KOMITETO ANTRAŠAI.

M. Baltuškienė (sekr.), 455 Grand St., Brooklyn, N. Y.
M. A. Stanelienė, 83 McWharton St., Newark, N. J.
K. Yasinskiūtė, 276 Lawrence St., Lawrence, Mass.
I. Jakimavičienė, 22 Fillmore Pl., Brooklyn, N. Y.
E. Bekampienė, 219 North 58th St., Philadelphia, Pa.

L. M. P. S. III RAJONO VALDYBA:

Org. M. Dundulienė, 1915 S. Halsted St., Chicago, Ill.
Sekr. J. Vasiliauskienė, 706 Garfield Ave., Chicago, Ill.
Izd. J. Zymont-Zemaitė, 2919 W. Division St., Chicago.
Komiteto narės: A. Kaminskienė, 1231 S. 50th Ave., Cicero, Ill.; O. Vikšrienė, 1829 S. Peoria St., Chicago, Ill.

L. M. P. S. IV RAJONO KOMITETO ANTRAŠAI.

Org. V. M. Šonienė, 1221 Court St., Scranton, Pa.
Prot. sekr. E. Kasparavičienė, 242 Poplar St., Wilkes Barre, Pa.
Turtų sekr. H. Šerienė, 215 Pine St., Nanticoke, Pa.
Izd. O. Simoliuniūtė, 3 Miles St., Binghamton, N. Y.